

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Mirosława Płacheta

W świecie sztuki

Program nauczania plastyki
w gimnazjum

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
- II. Opis programu
- III. Wymagania ogólne
- IV. Wymagania szczegółowe
- V. Procedury osiągnięcia celów
- VI. Ocena osiągnięć ucznia
- VII. Indywidualizacja pracy z uczniem
- VIII. Korelacja plastyki z innymi przedmiotami
- IX. Ewaluacja
- X. Warunki wdrażania programu
- XI. Wnioski końcowe
- XII. Załączniki

WSTEP

Program nauczania plastyki *W świecie sztuki* stanowi autorską propozycję kształcenia plastycznego w gimnazjum. Program jest zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego zawartą w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17), oraz z zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 IV 2008 w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C111/01). Jego struktura zbudowana jest zgodnie z rozporządzeniem MEN z 8 czerwca 2009 w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników. Program uwzględnia wszystkie cele edukacyjne i treści proponowane przez MEN w nowej postawie programowej.

OPIS PROGRAMU NAUCZANIA

Program nauczania plastyki w gimnazjum powstał w wyniku doświadczeń związanych z nauczaniem przedmiotu w gimnazjum, oraz wieloletniego doświadczenia nabytego w trakcie pracy metodycznej. Wymiana doświadczeń i rozmowy z nauczycielami uświadomiły ogrom pracy jaki musi włożyć nauczyciel plastyki aby zainteresować uczniów gimnazjum swoim przedmiotem. Młodzież żyjąca w społeczeństwie cyfrowym nie potrafi w pełni funkcjonować bez osiągnięć technologii cyfrowej dlatego też należałoby łączyć klasyczne metody pracy z takimi, które pozwalają na wykorzystanie nowoczesnych narzędzi pracy. Sztuki plastyczne w szerokim znaczeniu tego słowa to nie tylko klasyczne malowanie, rysowanie czy rzeźbienie charakterystyczne dla poprzednich wieków ale również twórczość współczesna gdzie artyści w procesie twórczym wykorzystują nowoczesne technologie nadając w ten sposób inny wymiar swojej artystycznej działalności.

Z wielu badań przeprowadzonych min. przez V. Lowenfelda, W. L. Brittona Szumana czy Popka¹ wynika, że młodzież gimnazjalna w swoich pracach stara się realistycznie podchodzić do rysowanych czy malowanych rzeczy. Różnice między rzeczywistością a ich pracą powodują krytyczne odnoszenie się do własnych wytworów a w rezultacie spadek zainteresowania tą sferą działalności. Opisany w literaturze okres kryzysu twórczego, który przypada na czas

¹ Popek Leon, Psychologia twórczości plastycznej, s. 196-216

nauki w gimnazjum wymaga od nauczyciela takiego dobru metod, technik i form pracy aby każdy z uczniów mógł znaleźć taki sposób realizacji zadania, który mu najbardziej odpowiada i w którym mógłby osiągnąć dobry wynik.

Nasza kultura opiera się przede wszystkim na mediach i nawet jeśli się do końca z tym nie zgadzamy musimy wprowadzić media jako narzędzie wzbogacające warsztat metodyczny. Dla większości młodzieży kultura to filmy na facebook'u, rozmowy - na gadu-gadu, a lektura - to news'y zamieszczane w Internecie. Internet jest dla nich azylem, gdzie nikt ich nie ocenia, nie krytykuje i nie wyśmiewa. Zadaniem nauczyciela jest pokazanie im innej alternatywy – kultury innego wymiaru.

Badania PISA pokazują, że polscy uczniowie gorzej radzą sobie z wyciąganiem wniosków i kreatywnością niż uczniowie innych krajów. Wynika to zapewne z wciąż jeszcze preferowanego schematu, że nauczyciel mówi a uczeń przyswaja i zapamiętuje. Nie ma tu miejsca na zadawanie pytań i dociekliwość poznawczą.

W związku z powyższym postanowiłam, napisać program, w którym ujęte będą omówione wyżej aspekty.

Program zbudowany jest w oparciu o podstawę programową plastyki na II etapie edukacyjnym i zakłada, że uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej plastyki na II etapie edukacyjnym. Uwzględnia kompetencje kluczowe takie jak umiejętność formułowania wniosków, komunikowania się, umiejętność posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, umiejętność wyszukiwania i korzystania z informacji oraz umiejętność pracy zespołowej. Niniejszy program w pełni realizuje zawarty w zaleceniach wstępnych podstawy programowej postulat dotyczący kształtowania postaw sprzyjających dalszemu rozwojowi uczniów – indywidualnemu i społecznemu, takich jak: „uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej. W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji, zapobieganie wszelkiej dyskryminacji”²

Głównym celem tego programu jest przygotowanie ucznia do świadomego odbioru sztuki, wyposażenie go w podstawy dziedzictwa kulturowe

² MEN, Edukacja artystyczna i kulturalna. Podstawa programowa , s.16

poszczególnych epok ujętych w układzie chronologicznym, ekspresji poprzez sztukę i recepcji sztuki.

Podstawy teoretyczne programu

Budując program nauczania opierałam się na teoriach :

- aktywnej percepcji, która według Stefana Kościeleckiego zakłada, że proces wychowania i uczestnictwa w sztuce dzieli się na fazy: *poznawczą* - w trakcie której następuje pobudzenie wyobraźni, umysłu, pamięci, i psychiki tych, którzy w przyszłości mają być zarówno twórcami, jak i odbiorcami dzieł sztuki i *twórczą* - kiedy to powstają własne twórcze impulsy i bezpośrednie realizacje
- teorii wychowania estetycznego Ireny Wojnar, która twierdzi, że *„Środkiem wychowania estetycznego są wartości kultury artystycznej, a jego celem takie wzbogacenie osobowości człowieka, by stał się on jej aktywnym współtwórcą, kształtując samego siebie (...)*³
- psychologii twórczości plastycznej S.L. Popka z uwzględnieniem etapów rozwojowych twórczości plastycznej dzieci i młodzieży a w szczególności fazy kryzysu twórczego przypadającego na okres gimnazjum
- oraz strukturze intelektualnego procesu twórczego przedstawiona przez twórcę podstawy programowej plastyki –Wojciecha Czapskiego⁴.

Przystępując do opracowania programu opierałam się również na:

- analizie podstawy programowej kształcenia ogólnego a w szczególności podstawy programowej z plastyki na II, III i IV etapie kształcenia
- ewaluacji przeprowadzanej po realizacji określonych tematów
- wymianie doświadczeń i spostrzeżeń z innymi nauczycielami plastyki, metodykami, konsultantami, szkoleniowcami oraz twórcami nowej podstawy programowej
- rozmowach z uczniami i młodzieżą na tematy związane z nauczaniem plastyki
- doświadczeniu zdobytym w trakcie 22-letniego stażu pracy na stanowisku nauczyciela plastyki w szkole podstawowej , pracy w gimnazjum, szkole ponadgimnazjalnej i w przedszkolu
- wiedzy i doświadczeniach zdobytych podczas procesu doskonalenia, w trakcie konsultacji indywidualnych i zbiorowych, warsztatów metodycznych, konferencji, szkoleń, kursów itp.

³ Wojnar Irena, Teoria wychowania estetycznego

⁴ Czapski Wojciech, Plastyka. Wychowanie przez twórczość

- wiedzy zaczerpniętej z literatury związanej bezpośrednio bądź pośrednio z nauczaniem plastyki w szkole
- obserwacjach dotyczących wpływu różnych nowinek technologicznych na proces poznawania świata przez ucznia
- informacjach dotyczących nauczania umieszczonych na różnych portalach edukacyjnych
- samoocenie - dotyczącej wygenerowania z całego okresu mojej pracy tych sytuacji, tematów, technik i metod pracy, w trakcie których osiągnięte zostały cele i zamierzone efekty pracy, a uczniowie odczuwali satysfakcję i zadowolenie.

Przeznaczenie

Program przeznaczony jest dla uczniów gimnazjum, w którym znajdują się zespoły klasowe liczące średnio po 25 uczniów.

Przeznaczony jest do realizacji w systemie klasowo-lekcyjnym, z wyjątkiem tematów realizowanych metodą projektu. Na przeprowadzenie programu przeznaczono 30 godzin na etap kształcenia. Program ma być realizowany w ciągu 1 roku w gimnazjum, w pierwszej, drugiej lub trzeciej klasie, w zależności od decyzji dyrektora.

Specyfika programu

Treści nauczania narastają w układzie spiralnym, a bazą dla nich jest wiedza i umiejętności nabyte na II etapie edukacyjnym. Układ spiralny programu przyczynia się do utrwalania wiedzy i umiejętności przyswajanych i poszerzanych w gimnazjum. Wiedza teoretyczna utrwalana jest za pomocą różnorodnych działań aktywizujących mających na celu przygotowanie ucznia do świadomego odbioru sztuki, wypowiedzania się na jej temat oraz określenia swojej przynależności kulturowej. Dzieje sztuki podane są w sposób chronologiczny pozwalający utrwalić wiadomości poznane wcześniej. Jest to program, w którym uczeń będzie mógł wyrażać swoją opinię, nauczy się dyskutować o sztuce, będzie umiał ją kontemplować i patrzeć na nią refleksyjnie. Aktywność ucznia będzie wyrażać się nie tylko poprzez umiejętność dyskusji i argumentowania, ale również poprzez indywidualny wybór techniki jaką uczeń będzie chciał zrealizować określone zadanie. Tak więc uczeń lubiący fotografię (a słabszy z malowania) zamiast malować np. martwą naturę wykona kilka zdjęć, wykorzystując różne oświetlenie, kadry, ujęcia, detale, fotomontaż, uczeń którego fascynuje film nakręci na temat

martwej natury krótką etiudę np. aparatem telefonicznym, itd. Dając uczniom możliwość wyboru spowodujemy, że zakres techniki, z którymi zapoznają się uczniowie będzie o wiele szerszy. Uczniowie będą również mogli dokonywać szeregu analiz i porównań dotyczących tego samego tematu, ale interpretowanego różnymi technikami. Myślę, że danie możliwości wyboru techniki najbardziej odpowiadającej uczniowi, jego możliwościom i zainteresowaniom, pozwoli mu na odnalezienie własnej drogi do kreatywnego i twórczego kształtowania swojej wrażliwości estetycznej. Jest to więc program, w którym uczeń ma prawo do własnych poszukiwań, kreatywności, innowacyjności, samodzielnego myślenia oraz rozwijania śmiałości poznawczej i zaradności życiowej.

Program uwzględnia również realizację jednego projektu artystycznego przygotowującego do gimnazjalnego projektu edukacyjnego (po odpowiednim sformułowaniu problemu może to być gimnazjalny projekt edukacyjny), który będzie oceniany w ramach plastyki i będzie stanowił podsumowanie poszukiwań ucznia zmierzających do znalezienia własnego sposobu na sztukę. Program daje nauczycielowi i uczniowi dużą swobodę w doborze materiałów technik i sposobu realizacji zadania, oraz regulowania tempa procesu dydaktycznego. Można go modyfikować w zależności od poziomu zespołu uczniowskiego, możliwości technicznych i warunków w jakich będzie realizowany, ale w taki sposób, aby proces dydaktyczny dawał uczniom możliwość znalezienia własnego sposobu na twórczość, w którym byłyby wykorzystane metody aktywizujące a uczeń przy realizacji zadania miał prawo wyboru techniki która jest dla niego optymalna. Ważne jest również zasada niepowtarzania tych samych metod pracy co w wypadku gimnazjum nie powinno stanowić żadnego problemu, gdyż jest to tylko 30 godzin lekcyjnych. Każda lekcja powinna być inaczej zaplanowana. Modyfikacji mogą również ulec sposoby prezentacji prac uczniów np. Szkoła nie posiada strony internetowej w związku z tym nie ma E-galerii.

Program jest elastyczny i można go realizować po ewentualnej modyfikacji zarówno w szkołach wiejskich jak i miejskich.

(przykładowy plan pracy w załącznikach)

WYMAGANIA OGÓLNE

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.
2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji- percepcja sztuki

Uczeń:

- uczestniczy w kulturze poprzez kontakt z zabytkami i dziełami sztuki współczesnej
- zna wybrane krajowe i zagraniczne placówki kultury i instytucje artystyczne
- korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności
- umiejętnie wyszukuje i korzysta z informacji pochodzących z różnych źródeł (książki, biblioteki multimedialne, Internet)

2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.

Uczeń:

- podejmuje działalność twórczą, posługując się środkami wyrazu sztuk plastycznych, innych dziedzin sztuki (fotografika, film) i elementami formy przekazów medialnych, w kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki i przekazów medialnych
- realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej oraz uczestnictwu w kulturze społeczności szkolnej i lokalnej stosując także narzędzia i wytwory mediów środowiska cyfrowego
- prezentuje swoją twórczość na forum szkoły lub w środowisku lokalnym
- poszukuje własnych, indywidualnych i oryginalnych wypowiedzi plastycznych
- wykorzystuje nabyte umiejętności w życiu codziennym

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

Uczeń:

- rozróżnia style i kierunki architektury i sztuk plastycznych oraz umieszcza je w odpowiednim porządku chronologicznym i w centrach kulturotwórczych, które miały zasadnicze znaczenie dla ich powstania;

- rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, postrzegając je w kontekście miejsca tradycji we współczesnej kulturze, a także opisuje związki zachodzące między nimi posługując się terminologią z zakresu danej dziedziny sztuki
- dokonuje analizy dzieła sztuki

Cele edukacyjne dotyczące wychowania

- odczuwa potrzebę czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym poprzez wizyty w muzeach, galeriach i innych ośrodkach życia kulturalnego kraju i regionu.
- ma poczucie związku ze śródziemnomorskim dziedzictwem kultury i tradycją narodową,
- rozwija własną kreatywność i twórcze myślenie
- jest świadomy roli sztuki w życiu człowieka
- świadomie i bezpiecznie porusza się w przestrzeni internetowej
- ma świadomość odpowiedzialności jaka ciąży na nim podczas realizacji zadania powierzonego mu przez grupę.
- wykazuje szacunek do pracy innych.
- ma ugruntowane poczucie związku z tradycją i kulturą narodową
- przejawia szacunek i tolerancję wobec różnorodności kulturowej
- przestrzega zasad prawa autorskiego
- wykazuje się kulturą osobistą
- dba o piękno języka ojczystego
-

Treści nauczania

W kręgu dzieł sztuki

1. Prehistoria

- Kiedy rzecz zaczyna być dziełem sztuki
- Wpływ wierzeń na sztukę człowieka prehistorycznego
- Malowidła naskalne- Lascaux, Altamira
- Budowle megalityczne – dolmeny, menhiry, kromlechy
- Paleolityczne Wenus- Wenus z Willendorfu, Wenus z Laussel
- Sztuka prehistoryczna na ziemiach polskich -Grota nietoperzowa, Kultura pucharów lejkowatych, Kultura łużycka, Biskupin

2. Gdy słońce było bogiem – starożytny Egipt

- Warunki rozwoju sztuki egipskiej

- Religia a sztuka
 - Kanon w rzeźbie i malarstwie
 - Budowle sakralne i sepulkralne- świątynie, piramidy, mastaby
3. Sztuka starożytnej Grecji
- Warunki rozwoju sztuki greckiej
 - Wierzenia a sztuka
 - Idealizm w sztuce greckiej
 - Porządki w architekturze –joński, dorycki, koryncki
 - Architektura- Akropol, Teatr w Epidaurze, Stadion w Delfach,
 - Malarstwo czarno i czerwono figurowe
 - Czołowi przedstawiciele rzeźby greckiej i ich dzieła– Fidiasz, Poliklet, Myron
4. Sztuka starożytnego Rzymu
- Warunki rozwoju sztuki rzymskiej
 - Wpływy greckie na sztukę rzymską
 - Architektura rzymska i jej funkcje- akwedukty, termy, łuki triumfalne, amfiteatry – Panteon, Forum Romanum, Łuk Triumfalny Tytusa
 - Realizm w rzeźbie rzymskiej – pomnik konny Marka Aureliusza, Kolumna Trajana,
 - Iluzjonizm w malarstwie- Pompeje
5. Romanizm
- Warunki rozwoju sztuki romańskiej
 - Architektura i jej funkcje- Klasztor w Cluny, opactwo Maria Laach,
 - Malarstwo – freski i iluminatorstwo
 - Prawo ram w rzeźbie i płaskorzeźbie romańskiej
 - Czołowe zabytki sztuki romańskiej w Polsce –min. Drzwi Gnieźnieńskie, kościół w Strzelnie, Kolegiata w Tumie pod Łęczycą, kościół w Inowłodzu
6. Gotyk
- Warunki rozwoju sztuki gotyckiej
 - Architektura gotycka i jej osiągnięcia – łuki oporowe, przypory, system filarowo-żebrowy- katedry w Kolonii, Reims, Paryżu, Beauvais ,
 - Elementy architektury gotyckiej - maswerki, wimpergi, pinakle, witraże

- Realizm i ekspresja w rzeźbie gotyckiej
- Malarstwo freskowe i tablicowe
- Czołowe zabytki sztuki gotyckiej w Polsce - min Ołtarz Wita Stwosza, Kościół Mariacki w Krakowie, katedra na Wawelu, zamek w Malborku

7. Renesansowy powrót do antyku

- Warunki rozwoju sztuki renesansowej
- Cechy charakterystyczne renesansu
- Architektura świecka i sakralna – powrót do antycznego piękna- bazylika św. Piotra w Rzymie, Tempietto, pałace Rucellai i Strozzi we Florencji Villa Rotonda,
- Niezależność rzeźby wobec architektury
- Czołowi przedstawiciele rzeźby renesansowej- M. A. Buonarrotti, Donatello
- Renesansowe osiągnięcia w malarstwie – modelunek światłocieniowy, perspektywa zbieżna, perspektywa malarska i powietrzna
- Czołowi malarze renesansu – Leonardo da Vinci, Rafael Santi, Tycjan
- Czołowe zabytki renesansu w Polsce -min. Kaplica Zygmuntowska na Wawelu, Zamek na Wawelu, Zamek w Baranowie, Zamość, kamieniczki w Kazimierzu Dolnym, renesansowe nagrobki
- Manierizm – schyłek renesansu

8. Dynamika i światło w sztuce baroku

- Warunki rozwoju sztuki barokowej
- Cechy charakterystyczne baroku
- Architektura świecka i sakralna – pałac w Wersalu, kś. Il Gesu w Rzymie, kolumnada przed bazyliką Św. Piotra w Rzymie
- Malarstwo - Rembrandt van Rijn, P.P. Rubens, Caravaggio, J. Vermer, D. Velazques
- Rzeźba barokowa –G.L. Bernini
- Rokoko – J.A. Watteau
- Barok w Polsce- min. Pałac w Wilanowie, Łańcucie, kościół Św. Piotra i Pawła
- Styl narodowy w sztuce polskie

9. Klasycyzm - inspiracja klasycznymi kanonami piękna

- Warunki rozwoju sztuki klasycznej
- Architektura świecka i sakralna- pałacyk Petit Trianon w Wersalu, Panteon w Paryżu, Łuk Triumfalny w Paryżu, Brama Brandenburska
- Rzeźba -Canova
- Malarstwo - Jacques Luis David, Ingres,
- Klasycyzm w Polsce - D. Merlini, B. B. Canaletto, M. Bacciarelli, J.CH. Kamzetser, Sz .B. Zug, A. Corazzi, B. Thordvaldsen

10.Romantyczne ideały w sztuce

- Warunki powstania sztuki romantycznej.
- Malarstwo –F. Goya, E. Delacroix, F. Goya, C.D. Friedrich

11.Realizm w twórczości G. Courbetera, J. F. Milleta i A. Gierymskiego

12.Impresjonizm – malarstwo światła

- Nowe oblicze malarstwa – wpływ fotografii i nauki(rozszczerzenie światła w pryzmacie) na charakter malarstwa
- Cechy impresjonizmu
- Czołowi przedstawiciele – C. Monet, E. Degas, A. Renoir, W. Podkowiński
- Postimpresjonizm - P. Cezanne, P. Gauguin, V.van Gogh, H. Toulouse-Lautrec
- Neoimpresjonizm- G. Seraut, P. Signac

13.Polskie malarstwo historyczne

- Cechy i rola polskiego malarstwa historycznego
- Czołowi przedstawiciele – Jan Matejko, A. Grottger, W. Kossak,
- J. Kossak

14.Secesja

- Warunki rozwoju kierunku.
- Cechy charakterystyczne secesji
- Czołowi przedstawiciele- A. Gaudi, A. Beardsley, G. Klimt, S. Wyspiański, J .Mehoffer

15.Sztuka Młodej Polski- modernizm

- L. Wyczółkowski, J. Stanisławski, J. Fałat, J. Malczewski, T. Axentowicz, W. Ślewiński

16.Sztuka I połowy XX wieku

- Fowizm - H. Matisse, M. Vlaminck, A. Derrain

- Ekspresjonizm- E. Munch, E. Nolde
- Abstrakcjonizm- K. Malewicz, P. Mondrian, W. Kandinsky
- Kubizm – P. Picasso, G. Braque,
- Futuryzm –G. Balla
- Dadaizm- M. Duchamp
- Surrealizm- S. Dali, G. Chirico, R. Magritte
- Formizm- Z. Pronaszko, L. Chwistek, S. I. Witkiewicz
- Konstruktywizm- W. Strzemiński, K. Kobra

17. Sztuka współczesna

- Action painting – J. Pollok
- Pop art- R. Lichtenstein, E. Warhol
- Op art. - V. Vasarley
- Hiperrealizm- D. Hanson
- Konceptualizm- O. Kawara
- Land art – Christo Javacheff
- Architektura - F.L. Wrigt, W. Gropius, Le Corbusier, L.M.van der Rohe, E. Mendelson
- Twórcy polscy- Wróblewski, T. Kantor, R. Opalka, Z. Beksiniński, B. W. Linke, J. Duda –Gracz, W. Hasiór, M. Abakanowicz

18.Polska sztuka ludowa

- Muzea etnograficzne- min. Warszawa, Gdańsk, Kraków, Wrocław, Toruń, Otrębusy
- Skanseny etnograficzne- min. Częstochowa, Opole, Radom, Sromów
- Podstawowe dziedziny sztuki ludowej
- Sztuka ludowa w moim regionie

19.Polskie muzea i galerie

- Muzea Narodowe – Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Kielce, Szczecin, Wrocław
- Muzeum w Wilanowie
- Muzeum Księżąt Czartoryskich
- Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
- Muzeum Rzeźby Współczesnej w Oryńsku
- Muzeum Sztuki Współczesnej w Radomiu
- Muzeum Sztuki w Łodzi
- Narodowa Galeria Sztuki Zachęta

- Galeria Foksal
- Galeria Sztuki Polskiej XIXw. w Sukiennicach.

20. Europejskie muzea

- Luwr- Francja
- Prado – Hiszpania
- Palazzo del Bargelo we Włoszech
- Ermitaż w Rosji
- Musee d`Orsay we Francji
- Rijksmuseum w Amsterdamie
- Państwowe Zbiory Sztuki w Dreźnie
- Stara i Nowa Pinakoteka w Monachium
- Galeria Narodowa w Londynie
- Muzea Watykańskie
- Muzea Kapitołińskie w Rzymie
- Galeria Uffizi we Florencji
- Muzeum Guggenheima – Nowy Jork

Zagadnienia plastyczne

1. **Kompozycja** – otwarta, zamknięta, centralna, statyczna, dynamiczna, diagonalna, wertykalna, horyzontalna, akcent, kontrast.
2. **Przestrzeń** – perspektywa na przestrzeni wieków (topograficzna, rzędowa, zbieżna-żabia, z lotu ptaka, krawędziowa, barwna, powietrzna.
3. **Faktura** – faktura w malarstwie, rzeźbie, grafice, rysunku i architekturze
4. **Rysunek** – linia, kontur, kreska, linearyzm, linia a rysunek, techniki rysunkowe, linia a grafika, linia a malarstwo.
5. **Malarstwo** – symbolika barw, postrzeganie barw, relatywizm barwny, mieszanie barw addytywne, mieszanie barw subtraktywne, kolory neutralne, kontrasty barwne, temperatura barw, gamy kolorystyczne, techniki malarskie, tematyka w malarstwie (weduty, pejzaże, mariny, martwe natury, portrety, batalistyka, sceny rodzajowe).
6. **Grafika** – druk wypukły, wklęsły i płaski, grafika artystyczna, grafika użytkowa (plakat, druki okolicznościowe, katalogi, broszury, foldery, gazety, ilustracje książkowe).
7. **Rzeźba** – materiały rzeźbiarskie, instalacje, funkcje i typy rzeźby, relief i płaskorzeźba, formowanie przestrzenne.

8. **Architektura** – materiały budowlane, funkcje architektury, architektura wnętrz, założenia urbanistyczne, architektura ogrodów, architektura przestrzeni.
9. **Rzemiosło artystyczne** – kowalstwo, stolarstwo, tkactwo, ceramika, haft artystyczny, introligatorstwo.
10. **Sztuka ludowa** – rodzaje twórczości ludowej, muzea
11. **Fotografia** – techniki fotograficzne, fotomontaż, reprodukcja, fotografia artystyczna, dokumentalna.
12. **Film** – gatunki filmów (fabularny, dokumentalny, naukowy, reklamowy, animowany)
13. **Teatr** – gatunki (pantomima, balet, opera, teatry uliczne, musical, teatr lalek)
14. **Reklama** – funkcje reklamy, rodzaje, typy reklam(radiowa, telewizyjna, graficzna, happening, performance).

Umiejętności

1. Analiza dzieła sztuki – opisowa i formalna.
2. Formułowanie wniosków.
3. Wykorzystanie programów graficznych.
4. Sprawne poruszanie się po wirtualnych muzeach.
5. Organizowanie wystaw.
6. Korzystanie z różnych źródeł informacji i selekcja informacji.
7. Podejmowanie działalności twórczej.
8. Sprawne posługiwanie się narzędziami i technikami multimedialnymi w celu realizacji określonego zadania plastycznego.
9. Umiejętność pracy w grupie- odpowiedzialność, szacunek dla pracy innych.
10. Uczestniczenie pośrednio lub bezpośrednio w życiu kulturalnym społeczności szkolnej i lokalnej.
11. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy w praktyce.
12. Dbłość o kulturę osobistą.
13. Dbłość o estetykę otoczenia.
14. Dbłość o swoje zdrowie.
15. Dbłość o poprawność językową

PROJEKT

1 projekt w ciągu roku związany z poniższymi hasłami – do wyboru:

- wystawy

- gazetka szkolna o kulturze i sztuce
- Portofolio – mój świat przez pryzmat sztuki
- Graffiti
- wystawy
- Film
- Teatr
- Fotografia

Uczeń realizuje projekt podając swój temat (ale oscylujący wokół podanych wyżej problemów) lub wybrać konkretny temat z listy przedstawionej przez nauczyciela.

Nauczyciel wyznacza terminy konsultacji.

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Duży nacisk przy realizacji programu kładzie się na rozwój myślenia twórczego, na które składają się operacje myślowe o charakterze dywergencyjnym (rozpatrywanie wielu pomysłów ze wszystkich możliwych punktów widzenia) i konwergencyjnym⁵ (wybór spośród wielu pomysłów jednego koniecznego kierunku działania). W związku z tym techniki plastyczne i sposoby prowadzenia zajęć będą tak dobrane, aby wyzwalać w uczniach kreatywne podejście do tematu i poszukiwania wielu rozwiązań tego samego problemu. Techniki będą aktywizujące i różnorodne .

metody pracy

Zgodnie z założeniami programu metody, dzięki którym uczniowie będą poznawać, poszerzać i przyswajać wiedzę będą miały charakter aktywizujący. Nauczyciel pracujący z tym programem winien tak kierować procesem nauczania, aby maksymalnie zaktywizować uczniów. Program zakłada również ograniczenie do minimum wykładów. W trakcie całego procesu nauczania zastosowane będą różnorodne metody łącznie z pracą metodą projektu. Stosowanie różnorodnych i nietypowych metod pracy wzbogaci warsztat pracy ucznia i zaintryguje uczniów do własnych poszukiwań. Trzeba jednak pamiętać, że wybierając określone metody pracy należy brać pod uwagę, potrzeby i możliwości uczniów i zespołów klasowych, wiek i liczebność grup oraz poziom integracji grupy.

⁵ Czapski Wojciech, Plastyka.Wychowanie przez twórczość,

Metody podające

1. **Pogadanka:** rozmowa nauczyciela z uczniem/uczniemi, w toku której nauczyciel stawia pytania, wprowadzające w nowy temat czy zagadnienie, przy czym nauczyciel jest w tej rozmowie osobą kierującą. Zmierzając do osiągnięcia zaplanowanego celu stawia uczniom pytania. Pogadanka może służyć przygotowaniu uczniów do pracy na lekcji, zaznajamianiu ich z nowym materiałem, usystematyzowaniu i utrwalaniu wiadomości.
2. **Opis:** polega na opowiedzeniu uczniom o określonej reprodukcji, zdjęciu, pracy lub wydarzeniu w celu zaznajomienia uczniów z daną rzeczą czy zjawiskiem. Stosujemy tylko wówczas gdy nie jesteśmy w stanie zaprezentować w innej formie opisywanego zdarzenia lub obrazu czy pracy.
3. **Anegdota:** to opowiadanie nawiązującego do życia znanej osobistości, zamknięte zabawną puentą. Jej celem jest rozbudzenie ciekawości poznawczej, zachęcenie uczniów do samodzielnego zdobycia większej ilości informacji na dany temat oraz ułatwienie zapamiętania pewnych faktów na zasadzie skojarzeń.
4. **Opowiadanie:** polega na przedstawieniu tematu w żywy i barwny sposób np. opowiadając o powstawaniu kierunku na motywach biograficznych jakiegoś artysty.
5. **Wykład:** polega na podaniu uczniom wiedzy gotowej do zapamiętania, może mieć charakter informacyjny, analityczny lub syntetyczny.

Metody aktywizujące

6. **Dyskusja** -nauczyciel podczas dyskusji powinien pełnić rolę moderatora, doradzać a czasami naprowadzać uczniów na temat główny. Dyskusja podczas zajęć plastyki stwarza uczniom okazję do prezentowania na forum klasy własnych poglądów związanych np. z określonym kierunkiem sztuki, używania właściwej argumentacji, krytykowania i przyjmowania krytyki ze strony innych. Podczas stosowania tej metody uczniowie uczą się tolerancji i poszanowania dla odmiennych poglądów, kultury i szacunku dla rozmówców.
7. **Burza mózgów:** metoda twórczego rozwiązywania problemów podczas której uczniowie rozwijają sprawność umysłową kreatywność, przełamują opory przed przedstawianiem własnych pomysłów oraz pobudzają wyobraźnię. Można ją stosować przy podsumowaniu materiału, powtórzeniach lub wprowadzeniu do nowego tematu.

8. **Śnieżna kula:** polega na rozwiązywaniu postawionego przed uczniem problemu w pojedynkę. Następnie uczniowie łączą się w pary, trójki, czwórki itd. ustalając wspólny pogląd dla swojej grupy, by ostatecznie uzgodnić stanowisko wspólne dla całej klasy. Metoda ta pozwala każdemu uczniowi na wyrażenie swojego zdania, kształci umiejętność uzgadniania stanowisk, negocjowania, formułowania myśli.
9. **Metaplan:** jest nowoczesną formą dyskusji polegającej na wizualnym opracowaniu problemu z wykorzystaniem pojęć, skojarzeń, symboli w celu stworzenia wspólnej definicji pojęcia podanego przez nauczyciela np. „malarstwo.” Metoda ta uaktywnia wiedzę uczniów, pobudza ich fantazję i wyobraźnię.
10. **Argumenty za i przeciw:** metoda polega na zapisaniu na tablicy problemu np. „Czy powinniśmy znać sztukę ludową naszego regionu”. Podajemy stanowiska wobec problemu
(++) całkowicie się zgadzam,
(+)raczej się zgadzam,
(=) jestem neutralny,
(-) raczej się nie zgadzam,
(--)-całkowicie się nie zgadzam).
- Rozdajemy karteczki samoprzylepne i prosimy, aby uczniowie zapisali swoje stanowisko za pomocą symboli. Uczniowie przyklejają swoje symbole do bluz i szukają tych, którzy mają takie same znaki. Dyskutują o swoich argumentach w grupach. Następna zmiana polega na tym, że uczniowie dobierają się w grupy o znakach różniących się 1 punktem w skali:(+) i (=) , (-) i (=) , (++) i (+) , (--) i (-). Kolejna zmiana to wymiana argumentów wśród uczniów o skrajnie odmiennych stanowiskach. Po każdej zmianie w grupach prowadzona jest dyskusja (wymiana uwag i spostrzeżeń). Po powrocie do grup pierwotnych uczniowie demonstrują swoje stanowiska. Mówią o tym, co wzbogaciło ich wiedzę, co przekonało o pozostaniu przy pierwotnym stanowisku, a co przyczyniło się do jego zmiany. Metoda ta służy porozumiewaniu się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia, uczy pracy w zespole oraz podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji.

11. **Debata**

Wprowadzając tę metodę, nie należy narzucać uczniom swojego punktu widzenia. Każda grupa musi mieć taki sam czas na wypowiedź. Debata przebiega w kilku etapach, od określenia tematu debaty poprzez podział

uczniów na dwie grupy i wyznaczenie czasu na przygotowanie argumentów, po prezentację argumentów i podsumowanie wyników debaty oraz ocena jakości i siły argumentów. Metoda ta uczy podejmowania trudnych decyzji oraz przyjęcia konkretnego stanowiska określonej sprawie.

12. **Drzewo decyzyjne:** to graficzne przedstawienie procesu podejmowania decyzji w określonej sprawie. Uczniowie pracują w grupach i wspólnie pokonują określone od sytuacji wymagającej podjęcia decyzji poprzez możliwe rozwiązania, określenie pozytywnych i negatywnych skutków każdego rozwiązania i wybranie optymalnego wariantu pozwalającego osiągnąć cel. Metodę tę można zastosować na etapie planowania podczas pracy w grupie np. Jak wykonać makietę kościoła romańskiego.
13. **Wywiad:** technika polegająca na prowadzeniu rozmowy w konwencji wywiadu. Jeden z uczniów występuje w roli dziennikarza a drugi w roli słynnego artysty
14. **List:** technika polegająca na tym, że uczeń pisze list, w którym wypowiada się na temat wydarzenia artystycznego lub spotkania z jakimś artystą.
15. **Karta pracy:** uczniowie pracują indywidualnie lub grupowo z przygotowaną przez nauczyciela karta pracy .Metoda ta angażuje uczniów do aktywnej pracy, poszukiwania informacji w podręcznikach i tekstach źródłowych .
16. **Sześć myślących kapeluszy:** każdy z kolorów wyraża inne emocje
BIAŁY – symbolizuje fakty
CZERWONY – ukazuje emocje , uczucia i przypuszczenia
NIEBIESKI – chłodny dystans , kontroluje inne kapelusze
CZARNY – widzi wszystko w czarnych barwach , jest pesymistą
ŻÓŁTY – kieruje się optymizmem
ZIELONY – umysł bardzo kreatywny i twórczy.
Uczniowie podzieleni na grupy przyjmują poglądy charakterystyczne dla określonego koloru kapelusza. Osoba posiadająca kapelusz bierze udział w dyskusji a pozostali członkowie grupy przygotowują mu argumenty.

Metody programowane

17. **Praca z komputerem**

18. **Praca z podręcznikiem**

Metody eksponujące:

19. **Film** – prezentację filmu należy połączyć z metodą aktywizującą „Ale kino” polegającą na tym, że uczniowie w trakcie oglądania filmu edukacyjnego poszukują odpowiedzi na konkretne pytania przygotowane wcześniej przez nauczyciela. Pytania mogą być tak sformułowane, że przygotowane przez uczniów odpowiedzi będą stanowić podsumowanie zdobytej wiedzy np. o impresjonizmie
20. **Pokaz** – nauczyciel wprowadza uczniów w określony temat demonstrując im np. pracę wykonaną techniką olejną.
21. **Prezentacja** – dzisiaj rozumiana jako materiał dydaktyczny opracowany przy użyciu programów komputerowych np. Power Point
22. **Wystawa prac plastycznych** – prezentacja prac plastycznych, fotograficznych itp. uczniów na forum klasy, szkoły lub w środowisku lokalnym.

Metody praktyczne

23. **Ćwiczenia przedmiotowe:** ćwiczenia malarskie, rysunkowe, rzeźbiarskie, formowanie przestrzenne, graficzne itp.
24. **Metoda projektu**-zadanie jest realizowane według wcześniej przyjętych norm i zasad w przeciągu określonego czasu przez zespół uczniów lub indywidualnie a wykonane projekty przedstawiane są na forum klasy lub szkoły w formie autoprezentacji, wystawy, plakatów, itp.
25. **Metoda swobodnej ekspresji:** polega na przelaniu na papier myśli i uczuć towarzyszącym uczniom w danym momencie . Może to być praca inspirowana określoną muzyką czy obrazem, który uczniowie widzieli np. w muzeum i który wywarł na nich określone wrażenia. Po skończonej pracy uczniowie wypowiadają się na temat swoich prac, stosując język plastyki.
26. **Metoda niedokończonych obrazów** – polegająca na tym, że uczniowie mają za zadanie dokończyć fragment naklejonego obrazu lub stworzyć coś konkretnego z kilku przypadkowych kresek lub plam. Metoda rozwija kreatywność twórczą np. *domaluj dalszy fragment do wybranego obrazu impresjonistów np. do „Gwiazdzistej nocy”*.
27. **Metoda otwartych tematów** – uczniowie otrzymują przed realizacją pracy plastycznej niedokończony temat. Ich zadanie polega na dokończeniu tematu i realizacji jego formy plastycznej np. *Gdybym mogła zaczarować świat.....*

28. **Metoda żywych obrazów:** forma dramy, w której uczniowie indywidualnie lub grupowo przygotowują „żywy obraz” charakterystyczny dla danego artysty lub epoki wykorzystując dostępne środki.
29. **Portfolio** – metoda ta polega na tworzeniuteczki dokumentującej pracę uczniów na dany temat np. Sztuka wokół nas (mogą to być najprzeróżniejsze dokumenty: przedmioty, fotografie, notatki, różne pomysły, wywiady z ciekawymi ludźmi itp.).
30. **Improwizacja:** forma dramy, która polega na określeniu sytuacji wyjściowej, do której należy dobudować dalszy ciąg zdarzeń. Na plastyce może to być odegranie scenki, stworzenie opisu lub namalowanie czy narysowanie dalszego ciągu.
31. **Rzeźba:** forma dramy, która polega na przydzieleniu jednemu z uczniów roli rzeźbiarza, który formuje określone dzieło sztuki, lub określony rodzaj kompozycji np. dynamicznej.
32. **Wycieczka dydaktyczna** np. „Zabytki mojego miasta.” W trakcie trwania wycieczki należy uczniom lub zespołom przydzielić określone zadania np. polegające na przygotowaniu przez uczniów krótkiej prezentacji lub informacji dotyczącej określonego zabytku lub miejsca
33. **Praca w plenerze** – rysowanie lub malowanie z natury.

FORMY PRACY

1. **Praca indywidualna** – ćwiczenia warsztatowe zmierzające do realizacji pracy samodzielnie.
2. **Praca w parach** – forma preferowana przy zadaniach wymagających dużego nakładu pracy, np. przy orgiami modułowym. Przygotowuje do pracy w większych grupach.
3. **Praca w małych grupach zadaniowych** – uczniowie pracują nad tym samymi lub różnymi zagadnieniami. Prezentacja prac poszczególnych zespołów umożliwia przedstawienie zdania na forum klasy, może być wstępem do dyskusji, daje również szansę wszystkim uczniom na prezentację własnego zdania.

Ponadto uczniowie:

1. Uczestniczą w szkolnych i pozaszkolnych konkursach plastycznych rozwijających ich zainteresowania w szerokim zakresie.
2. Prezentują w *Galerii Młodego Artysty* swoje prace z dziedzin sztuki, które im najbardziej odpowiadają (malarstwo, rzeźba, grafika, film, fotografia,

grafika komputerowa, collage, rysunek itd.) i wykorzystują zarówno tradycyjne jak i nowoczesne techniki .

3. Prezentują swoje prace plastyczne na szkolnej stronie internetowej „E-Galeria”
4. Tworzą komentarze internetowe, blogów i fotoblogów umożliwiającym im wyrażanie własnych opinii i sądów na temat sztuki.
5. Realizują scenografię do uroczystości szkolnych.
6. Redagują, piszą teksty, zamieszczają zdjęcia swoich prac oraz relacje z wystaw do Kwartalnika Kulturalnego.
7. Uczestniczą w plenerze malarskim.
8. Realizują wystawy.
9. Realizują jeden projekt artystyczny.

PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

DZIEJE SZTUKI

1. Dziedziny sztuki

Uczeń: rozumie pojęcie sztuki, widzi różnice między sztuką współczesną i dawną, wymienia różne dziedziny sztuk, podaje przykłady, porównuje dzieła sztuki posługując się podstawowymi pojęciami plastycznymi, potrafi przypisać poszczególnym dziedzinom hasła dla nich charakterystyczne.

2. Analiza dzieła sztuki

Uczeń: wyróżnia elementy analizy obrazu, potrafi dokonać analizy opisowej i formalnej posługując się terminologią plastyczną, posługuje się swobodnie schematem analizy, zachowuje logikę wypowiedzi, wyraża swoje zdanie na temat omawianego dzieła sztuki.

3. Prehistoria

Uczeń: dostrzega wpływ życia i religii na charakter sztuki, wymienia epoki prehistoryczne – neolit, paleolit, epoka brązu i żelaza, opisuje tematykę malowideł naskalnych i wymienia malowidła naskalne w Lascaux i Altamirze, wymienia rodzaje budowli megalitycznych (menhir, dolmen, kromlech), podaje przykłady tych budowli w Europie, wie jak wyglądały paleolityczne Wenus, potrafi je opisać i zna ich rolę, wskazuje Biskupin jako zabytek kultury łużyckiej, wymienia Grotę Nietoperzową

i kulturę pucharów lejkowatych jako inne przykłady sztuki prehistorycznej na ziemiach polskich.

4. **Sztuka starożytnego Egiptu**

Uczeń: wymienia najważniejsze osiągnięcia starożytnego Egiptu, rozumie wpływ religii na sztukę, rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury egipskiej, wyjaśnia pojęcie kanonu, potrafi wymienić cechy charakterystyczne dla kanonu w malarstwie i rzeźbie, wymienia typy budowli egipskich i podaje przykłady, określa znaczenie i funkcje sztuki egipskiej.

5. **Sztuka starożytnej Grecji**

Uczeń: dostrzega wpływ religii na charakter sztuki, potrafi określić na czym polega kanon piękna w sztuce greckiej, zna cechy charakterystyczne porządków greckich i je rozpoznaje, wymienia podstawowe okresy w sztuce greckiej (archaiczny, klasyczny i hellenistyczny), zna style malarstwa wazowego, wymienia czołowe zabytki architektury greckiej oraz największych rzeźbiarzy i ich dzieła, analizuje formę i funkcję dzieł greckich.

6. **Sztuka starożytnego Rzymu**

Uczeń: dostrzega wpływ sztuki greckiej na sztukę rzymską, wymienia podstawowe typy budowli greckich zna ich funkcje i przeznaczenie, charakteryzuje realizm rzeźby rzymskiej, rozumie pojęcie malarstwa iluzjonistycznego, podaje przykłady największych zabytków architektury rzymskiej, wymienia łuki triumfalne, kolumny i świątynie.

7. **Romanizm**

Uczeń: rozpoznaje budowle romańskie, określa ich cechy charakterystyczne, zna funkcje sztuki, dostrzega podporządkowanie sztuki kościołowi, dostrzega związek rzeźby i malarstwa z architekturą, wymienia czołowe zabytki architektury romańskiej w Europie i Polsce.

8. **Gotyk**

Uczeń: zna warunki rozwoju sztuki gotyckiej, dostrzega podporządkowanie sztuki religii, analizuje i określa cechy sztuki gotyckiej, definiuje podstawowe elementy architektury gotyckiej, wymienia podstawowe cechy rzeźby gotyckiej, wymienia rodzaje malarstwa charakterystyczne dla gotyku, podaje przykłady sztuki gotyckiej w Europie i Polsce.

9. Renesans

Uczeń: wymienia czynniki wpływające na rozwój sztuki renesansowej, analizuje dzieła i na ich podstawie określa cechy charakterystyczne stylu, wymienia osiągnięcia malarstwa renesansowego, wymienia i rozpoznaje najważniejsze zabytki architektury, rzeźby i malarstwa w Europie i Polsce, wymienia najważniejszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów. Wymienia cechy charakterystyczne manieryzmu.

10. Barok

Uczeń: wymienia czynniki wpływające na sztukę baroku, określa na podstawie dzieł cechy charakterystyczne architektury, rzeźby i malarstwa barokowego, wymienia czołowe zabytki baroku i ich twórców, wymienia cechy charakterystyczne rokoka i przedstawicieli stylu, podaje cechy stylu narodowego w sztuce polskiej.

11. Klasycyzm

Uczeń: wymienia podstawowe cechy sztuki klasycystycznej, dostrzega w ideach klasycystycznych powrót do starożytności, wymienia wzorcowe przykłady sztuki klasycystycznej w Polsce i Europie, zna przedstawicieli rzeźby i malarstwa klasycystycznego.

12. Romantyzm

Uczeń: uczeń wymienia cechy malarstwa romantycznego, zna przedstawicieli romantyzmu i wymienia ich dzieła, potrafi dokonać porównania sztuki klasycznej i romantycznej.

13. Realizm

Uczeń: rozumie pojęcia realizmu, potrafi określić cechy charakterystyczne realizmu i zna ich podłoże historyczne, podaje przykłady malarstwa realistycznego oraz jego rodzaje, wymienia czołowych przedstawicieli realizmu w Polsce i Europie, określa pojęcie eklektyzmu w architekturze, podaje przykłady architektury eklektycznej.

14. Impresjonizm

Uczeń: uczeń zna przyczyny powstania nowego oblicza malarstwa, wymienia cechy charakterystyczne impresjonizmu, określa różnice pomiędzy malarstwem akademickim a malarstwem impresjonistycznym, omawia zasady budowania obrazów impresjonistycznych, zna techniki impresjonistyczne, zna i określa cechy postimpresjonizmu i neoimpresjonizmu, wymienia przedstawicieli oraz ich dzieła reprezentatywne dla kierunku zarówno w malarstwie francuskim jak i polskim.

15.Secesja

Uczeń: zna warunki powstania secesji, wymienia cechy charakterystyczne stylu, przytacza przykłady dzieł symbolicznych oraz artystów reprezentujących styl zarówno europejskich jak i polskich.

16.Sztuka młodej Polski

Uczeń: zna warunki powstania modernizmu, wymienia czołowych przedstawicieli Młodej Polski, zna cechy charakterystyczne modernizmu i wymienia czołowe dzieła artystów.

17.Sztuka pierwszej połowy XX w.

Uczeń: wymienia podstawowe kierunki przełomu wieków – fowizm, abstrakcjonizm, ekspresjonizm, kubizm, dadaizm, surrealizm, formizm, konstruktywizm, zna cechy charakterystyczne kierunków, podaje przedstawicieli oraz wymienia ich najważniejsze dzieła.

18.Sztuka współczesna

Uczeń: definiuje pojęcia charakterystyczne dla sztuki współczesnej – taszyzm, pop-art, op-art, hiperrealizm, land-art, konceptualizm, happening, podaje twórców reprezentatywnych dla tych kierunków i ich dzieła.

19.Sztuka ludowa

Uczeń: rozumie pojęcie sztuki ludowej, zna podstawowe techniki charakterystyczne dla sztuki ludowej, zna różnicę pomiędzy skansenem a muzeum etnograficznym, zna cechy charakterystyczne sztuki ludowej swojego rejonu.

20.Muzea i galerie europejskie

Uczeń: zna funkcje jakie pełnią muzea i galerie, wymienia muzea w najbliższej okolicy oraz najważniejsze muzea i galerie polskie, zna najważniejsze muzea europejskie, zna różnicę pomiędzy muzeum a galerią.

ZAGADNIENIA PLASTYCZNE

1. Kompozycja

Uczeń: wymienia rodzaje kompozycji (otwarta, zamknięta, centralna, statyczna, dynamiczna, diagonalna, wertykalna, horyzontalna) i rozpoznaje je w pracach plastycznych.

2. Perspektywa

Uczeń: wymienia różne typy perspektywy, wyjaśnia zasady ich stosowania, podaje przykłady w sztuce.

3. Rysunek

Uczeń: zna pojęcia związane z rysunkiem – linia, kontur, kreska, linearyzm, techniki rysunkowe, podaje przykłady.

4. Malarstwo

Uczeń: zna symbolikę barw, wie co to relatywizm barwny, wie na czym polega mieszanie barw addytywne i mieszanie barw subtraktywne, zna kolory neutralne, wymienia kontrasty barwne, zna pojęcie temperatura barw, wymienia gamy kolorystyczne, techniki malarskie, określa tematykę w malarstwie (weduty, pejzaże, mariny, martwe natury, portrety, batalistyka, sceny rodzajowe), potrafi wskazać przykłady.

5. Grafika

Uczeń: zna pojęcia - druk wypukły, wklęsły i płaski, grafika artystyczna, grafika użytkowa.

6. Rzeźba

Uczeń: wymienia materiały rzeźbiarskie, zna funkcje i typy rzeźby, wie co to relief, płaskorzeźba, formowanie przestrzenne, mobile oraz określa różnice pomiędzy nimi.

7. Architektura

Uczeń: wymienia materiały budowlane, zna funkcje architektury, zna pojęcia – architektura wnętrz, założenia urbanistyczne, architektura ogrodów, architektura przestrzeni i określa ich znaczenie.

8. Rzemiosło artystyczne

Uczeń: wymienia kowalstwo, stolarstwo, tkactwo, ceramika, haft artystyczny i introligatorstwo oraz podaje przykłady rzemiosła artystycznego.

9. Faktura

Uczeń: określa fakturę w malarstwie, rzeźbie, grafice, rysunku i architekturze.

10. Fotografia

Uczeń: wymienia techniki fotograficzne, zna pojęcia fotomontaż, reprodukcja, fotografia artystyczna, dokumentalna.

11. Film

Uczeń: wymienia gatunki filmów: fabularny, dokumentalny, naukowy, reklamowy, animowany.

12. Teatr

Uczeń: rozróżnia gatunki (pantomima, balet, opera, teatry uliczne, musical, teatr lalek), rozumie pojęcia inscenizacja, choreografia, rekwizyty, spektakl, rekwizyty.

13. Reklama

Uczeń: wymienia rodzaje reklam i podaje ich przykłady, potrafi określić wpływ reklamy na odbiór, rozpoznaje różne typy reklamy.

UMIĘJĘTNOŚCI

1. Uczeń:

- stosuje podstawowe pojęcia z zakresu plastyki (wymienione wyżej) w trakcie omawiania i dyskusji na temat dzieł sztuki oraz w trakcie działań plastycznych, formułuje wnioski
- wykorzystuje dostępne mu nowe technologie do realizacji projektów plastycznych
- poszerza swoją wiedzę na temat sztuki korzystając z różnych źródeł informacji
- selekcjonuje informacje dostępne w Internecie
- przestrzega zasad prawa autorskiego
- potrafi pracować w grupie – jest odpowiedzialny, szanuje pracę innych
- uczestniczy w życiu kulturalnym społeczności szkolnej i lokalnej
- uczestniczy w kulturze pośrednio lub bezpośrednio
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce
- podejmuje działalność twórczą, posługując się różnymi środkami wyrazu plastycznego
- realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej
- reprezentuje swoją twórczość na forum szkoły lub w środowisku lokalnym
- poszukuje własnych, indywidualnych i oryginalnych wypowiedzi plastycznych
- dba o poprawność językową
- dba o estetykę otoczenia
- dba o swoje zdrowie

VI. OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

PSO został opracowany w oparciu o ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

Każdy Przedmiotowy System Oceniania powinien być kompatybilny z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Ocenianie prac ucznia w zakresie działań plastycznych jest bardzo trudne i złożone. Przy braku doświadczenia oraz ściśle określonych zasad, co powinno podlegać ocenie, ocena ucznia może być subiektywna uzależniona od upodobań nauczyciela i jego preferencji. Często ta sama praca inaczej oceniana jest przez różnych nauczycieli, co może wprowadzić u ucznia dezorientację i zniechęcić go do dalszych działań. Szczególnie dotyczy to okresu, w którym następuje zmiana nauczyciela plastyki wynikająca np. z przejścia ucznia na wyższy poziom edukacyjny. Aby móc obiektywnie oceniać prace ucznia, należy stworzyć jasne i precyzyjne kryteria oceniania i z konsekwencją stosować je w czasie pracy. Ocena jest informacją dla ucznia rodzica i nauczycieli o osiągnięciach i trudnościach a także wyjątkowych zdolnościach ucznia.

W przedmiotowym systemie oceniania nauczyciel powinien przedstawić uczniom na co będzie zwracać uwagę (NaCoBeZU).

Na lekcjach plastyki należy oceniać takie formy jak:

1. **wypowiedź (odpowiedź) ustna** - podstawowym kryterium jest zgodność wypowiedzi z tematem, kojarzenie faktów, logika rozumowania, stosowanie pojęć plastycznych, dostrzeganie analogii, poziom wiedzy, porządkowanie wiedzy, formułowanie wniosków
2. **wypowiedź pisemna** - istotna jest nie tylko zgodność wypowiedzi z tematem, kojarzenie faktów, logika rozumowania, stosowanie pojęć plastycznych, dostrzeganie analogii, poziom wiedzy, porządkowanie wiedzy, formułowanie wniosków, samodzielność wykonywania ćwiczeń i poleceń ale i czytelność, estetyka zapisu i ortografia,
3. **ćwiczenia plastyczne** (rysunek, malarstwo, kolaż, grafika, różne formy przestrzenne, kompozycje plastyczne wykorzystujące różne materiały i formy, inscenizacje, prezentacje, fotografie, filmy, wywiady, ćwiczenia plastyczne itd.) - istotnym kryterium przy ocenie ćwiczeń plastycznych

jest dobór kompozycji i środków wyrazu, kreatywność, oryginalność, własna interpretacja problemów plastycznych, estetyka pracy, wykorzystanie zdobytej wiedzy do działań praktycznych, zaangażowanie w pracę twórczą, samodzielność wykonania ćwiczeń i prac plastycznych, organizację pracy

4. **praca w grupie** – organizacja, podział zadań, komunikacja, prezentacja zadania, poczucie odpowiedzialności za działalność własną i grupy, poziom wiedzy i umiejętność rozwiązywania problemów, realizacja projektów
5. **aktywność własna ucznia** - gdzie istotną rolę odgrywa aktywność podczas zajęć plastycznych, zdobywanie wiedzy i umiejętności plastycznych z źródeł pozaszkolnych (Internet, literatura, muzea itp.), współuczestnictwo w życiu kulturalnym szkoły i środowiska, promowanie szkoły poprzez udział w szkolnych i pozaszkolnych konkursach plastycznych, realizacja scenografii uroczystości szkolnych, udział w realizacji wystaw szkolnych i pozaszkolnych, prezentacja swoich prac na wystawach szkolnych, i pozaszkolnych, na szkolnej stronie internetowej, portalach informacyjnych, aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym środowiska poprzez zwiedzanie wystaw i ekspozycji w galeriach i muzeach oraz prezentowanie swoich spostrzeżeń na forum klasy, stronie www. itp., udzielanie pomocy uczniom słabszym, wykorzystywanie nowoczesnych mediów do realizacji zagadnień plastycznych.

SKALA OCEN

Stopień celujący – 6(cel.)

Stopień bardzo dobry- 5 (bdb.)

Stopień dobry- 4 (db.)

Stopień dostateczny- 3(dst.)

Stopień dopuszczający- 2 (dop.)

Stopień niedostateczny- 1(ndst.)

Dopuszcza się stosowanie plusów (+) i minusów (–)

KRYTERIA OCENY

Ocena celująca

Uczeń:

- w pełni przyswoił wiedzę i umiejętności ujęte w programie nauczania

- zawsze jest przygotowany do lekcji i posiada wszystkie potrzebne materiały
- z zaangażowaniem uczestniczy w różnorodnych formach lekcji: jest zainteresowany tematem, uczestniczy w dyskusjach
- potrafi wypowiadać się na temat dzieł sztuki, swojej pracy lub prac plastycznych innych uczniów,
- dokonuje analizy dzieła sztuki wykorzystując zdobyte umiejętności i wiedzę
- porównuje, argumentuje, potrafi bronić swojego zdania
- potrafi wypowiadać się na temat wydarzeń kulturalnych.

PONADTO

- przejawia szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi
- wykazuje się dużą wiedzą i umiejętnościami ponadprogramowymi zdobytymi podczas samokształcenia wykorzystując różne źródła wiedzy
- przejawia twórczą inicjatywę w podczas pracy w grupie
- bierze aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły poprzez wykonywanie elementów dekoracji szkolnych oraz realizację dekoracji okolicznościowych i scenografii do przedstawień szkolnych
- pomaga w realizacji wystaw szkolnych
- prezentuje swoją twórczość plastyczną np. malarską, graficzną, fotograficzną itd. na forum szkoły(np. gazetka szkolna, wystawa szkolna strona www), środowiska lokalnego ub portalach informacyjnych, ewentualnie prowadzi blog prezentujący wytwory plastyczne, eseje reportaże na temat sztuki, życia kulturalnego itp.
- pisze reportaże, kręci filmy itp. na temat odwiedzanych wystaw i prezentuje je na forum klasy, szkoły
- z zaangażowaniem uczestniczy w różnorodnych formach lekcji: bierze udział w dyskusjach, broni swoich poglądów, dostrzega analogie,
- z szacunkiem odnosi się do działalności twórczej kolegów
- pracuje i moderuje pracę w grupie, chętnie uczestniczy w realizacji projektów plastycznych
- wykonuje oryginalne prace plastyczne, stosuje niekonwencjonalne rozwiązania w działaniach twórczych
- wykonuje prezentacje multimedialne związane z plastyką
- bierze udział w szkolnych i pozaszkolnych konkursach plastycznych

- został laureatem wojewódzkiego lub ogólnopolskiego konkursu przedmiotowego.

Uwaga:

Aby otrzymać ocenę celującą uczeń nie musi uczestniczyć we wszystkich wymienionych wyżej formach aktywności.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- uczeń opanował i wykorzystał w praktyce wszystkie określone w programie wiadomości i umiejętności
- z zaangażowaniem uczestniczy w różnorodnych formach lekcji, jest zainteresowany tematem,
- uczestniczy w dyskusjach na temat sztuk plastycznych potrafi dokonywać analizy pewnych zjawisk i wyciągać wnioski
- potrafi bronić swoich poglądów używając właściwych argumentów
- korzysta z różnorodnych źródeł informacji w przygotowywaniu materiałów
- potrafi pracować w grupie, odpowiedzialnie traktuje powierzone mu zadania
- ćwiczenia dotyczące wiedzy o sztuce wykonuje z pełną znajomością tematu
- prace plastyczne wykonuje estetycznie, zgodnie z tematem,
- wykazuje się umiejętnością świadomego stosowania środków formalnych, prace charakteryzują się oryginalnością
- zawsze jest przygotowany do lekcji i posiada wszystkie potrzebne materiały
- potrafi wypowiadać się na temat dzieł sztuki, swojej pracy lub prac plastycznych innych uczniów,
- dokonuje prostej analizy prac plastycznych wykorzystując zdobyte umiejętności i wiedzę,
- potrafi wypowiadać się na temat wydarzeń kulturalnych.

Ocena dobra

Uczeń:

- posługuje się wiadomościami i umiejętnościami objętymi programem i potrafi wykorzystać je w praktyce.
- próbuje analizować i porównywać dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat

- sporadycznie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły
- poważnie traktuje swoje obowiązki; jest przygotowany do lekcji, przynosi wymagane materiały plastyczne, realizuje zadania podejmowane w trakcie zajęć
- dba o estetykę swoich prac i stanowiska pracy
- prawidłowo posługuje się terminologią plastyczną
- systematycznie pracuje na lekcjach
- świadomie wykorzystuje różnorodne techniki plastyczne
- jest zainteresowany lekcją i umiarkowanie zaangażowany w jej formy
- sporadycznie uczestniczy w dyskusjach i pogadankach
- systematycznie wykonuje zadania dotyczące wiedzy o sztuce
- prace plastyczne wykonuje starannie i zgodnie z tematem
- formułuje proste wypowiedzi na temat dzieł sztuki, swojej pracy lub prac plastycznych innych uczniów
- potrafi wypowiadać się na temat wydarzeń kulturalnych.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- posiada podstawowe wiadomości najprostsze umiejętności objęte programem
- swoje obowiązki traktuje poważnie; najczęściej jest przygotowany do lekcji, przynosi wymagane materiały plastyczne
- mało aktywnie uczestniczy w zajęciach, nie zawsze jest zainteresowany tym, co się dzieje na lekcji
- dość systematycznie i w sposób poprawny wykonuje ćwiczenia i polecenia dotyczące wiedzy o sztuce
- wykonuje prace plastyczne, najczęściej zgodnie z tematem i założeniami, ale na niskim poziomie osiągnięć.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- częściowo opanował podstawowe wiadomości i umiejętności objęte programem
- ma lekceważący stosunek do przedmiotu
- rzadko jest przygotowany do zajęć: nie przynosi wymaganych materiałów plastycznych,
- niechętnie podejmuje działania plastyczne na lekcji
- prace plastyczne są realizowane przy licznych podpowiedziach nauczyciela

- nie jest zainteresowany przedmiotem: sporadycznie bierze czynny udział w lekcji
- nie wykonuje systematycznie ćwiczeń i poleceń dotyczących ćwiczeń plastycznych czy wiedzy o sztuce
- nie bierze udziału w dyskusjach czy pogadankach
- nie wykazuje woli uzupełnienia wiadomości i poprawy oceny.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności objętych programem
- świadomie lekceważy swoje obowiązki
- nie przynosi wymaganych materiałów plastycznych
- nie wykonuje ćwiczeń i poleceń dotyczących działań plastycznych i wiedzy o sztuce
- biernie uczestniczy w lekcjach – nie bierze udziału w dyskusjach i pogadankach
- nie wykazuje woli poprawy oceny.

W procesie nauczania należy pamiętać o tym, że:

- kryteria oceniania z danego przedmiotu należy przekazać uczniom w zrozumiały sposób na pierwszej lekcji w roku szkolnym
- ocenianie powinno być systematyczne
- przyjęte zasady oceniania należy stosować konsekwentnie
- przy realizacji każdego nowego zadania należy ustalić z uczniami kryteria oceny tego zadania podając im na co mają zwrócić szczególną
- uczniowie powinni dostawać informację zwrotną wskazującą dobre elementy pracy, oraz te które wymagają poprawienia i udzielić wskazówek w jaki sposób poprawić pracę i jak należy dalej pracować
- informujemy ucznia głośno o wystawianej ocenie i ją uzasadniamy
- możemy stosować plusy (za aktywność na lekcjach), minusy (za nieprzygotowania do zajęć)
- powinniśmy stosować ocenę koleżeńską i samoocenę
- oprócz oceniania sumującego należy stosować ocenianie kształtujące, które jest niezwykle ważne w procesie edukacji.

Jak poprawić ocenę semestralną ?

Uczeń powinien uzupełnić zaległe prace lub poprosić o wyznaczenie prac dodatkowych i zrealizować je samodzielnie w terminie i na warunkach określonych w WSO.

Egzamin klasyfikacyjny i poprawkowy . Egzaminy z plastyki mają charakter praktyczny odbywają się na zasadach zawartych w WSO.

VII INDYWIDUALIZACJA PRACY Z UCZNIEM

Każda klasa to zespół uczniów zróżnicowanych pod względem zdolności i umiejętności plastycznych. Nowa podstawa programowa zwraca nam szczególną uwagę na indywidualizację procesu nauczania i szczególnie zwrócenie uwagi na uczniów szczególnie uzdolnionych oraz uczniów którym opanowanie podstawowych wiadomości i umiejętności sprawia trudność.

Indywidualizację w nauczaniu można wprowadzać poprzez :

- **Tworzenie małych zespołów klasowych**, w których znajdują się uczniowie o zróżnicowanych uzdolnieniach i poziomach wiadomościach. Uczniowie współpracują ze sobą ucząc się od siebie nawzajem. Przedstawianie wyników pracy grupy można powierzyć uczniowi słabszemu, który jest wspomagany podpowiedziami i wskazówkami przez uczniów zdolniejszych. Taki sposób pracy powoduje, że uczeń słabszy nabiera pewności siebie i uczy się wypowiadać na forum.
- **Tworzenie zespołów różnorodnych**, w których każdą grupę tworzą uczniowie o zbliżonym poziomie wiedzy i podobnych kompetencjach. Taki podział uczniów pozwala nauczycielowi na zróżnicowanie poziomu zadań dla poszczególnych grup i dopasowanie ich do możliwości uczniów wchodzących w skład danego zespołu
- **Tworzenie kółek dla uzdolnionych plastycznie**, na których uczniowie doskonalą swój warsztat pracy i rozwijają swoje umiejętności plastyczne.
- **Stworzenie możliwości organizowania wystaw autorskich** – prezentujących działania z zakresu różnych sztuk plastycznych –na terenie szkoły lub poza nią.
- **Zachęcanie do rozwijania swoich zdolności** w pozaszkolnych ośrodkach kultury.
- **Danie uczniom wyboru** sposobu realizacji danego zagadnienia plastycznego według techniki, która daje uczniowi szansę na lepszy rezultat.
- **Wprowadzanie różnorodności w metodach pracy** .

- **Organizowanie różnych konkursów przedmiotowych** –związanych nie tylko z umiejętnościami plastycznymi ale również z wiedzą dotyczącą plastyki.
- **Udzielanie zwiększonej liczby korekt indywidualnych** w trakcie zajęć zarówno dla uczniów zdolnych jak i mniej zdolnych.
- **Konsultacje indywidualne** z uczniami zarówno uzdolnionymi jak i mającymi kłopoty z przyswojeniem wiedzy i umiejętności mające na celu przekazanie wskazówek i rad dotyczących dalszej pracy.

VIII KORELACJA Z INNYM PRZEDMIOTAMI

Korelacje plastyki z innymi przedmiotami są bardzo rozległe. Weźmy chociażby **muzykę**, która również jest dziedziną sztuki. Te dwa przedmioty łączą wspólne pojęcia takie jak: kompozycja, rytm, dynamika, statyka, gamy, impresje. Muzycy i plastycy inspirują się nawzajem w swojej twórczości.

Od dawien dawna literatura jest niewyczerpaną skarbnicą tematów malarskich i rzeźbiarskich (np. mitologia).W historii obu przedmiotów zdarzały się przypadki, że na założeniach kierunku w sztuce opierała się literatura, a na literaturze swoje podwaliny budował kierunek w sztuce np. realizm-pozytywizm.

W treściach szczegółowych podstawy programowej zawarta jest wiedza z zakresu historia sztuki, której podstawę do rozważań teoretycznych stanowi **historia** ogólna. Omawiając jakikolwiek styl należy nawiązać do historii, aby uczniowie zrozumieli warunki w jakich powstawał dany kierunek. Częstym tematem w malarstwie są sceny związane z historią.

Omawiając kolejne epoki w sztuce należy zwrócić również uwagę na to, że **religia** ma duży wpływ na charakter sztuki. Każdy rozwijający się w sztuce kierunek opierał się na jakiejś **filozofii** dlatego należy scharakteryzować ową filozofię aby uczeń lepiej mógł zrozumieć powstające dzieła.

Optyka pozwala zrozumieć postrzeganie barw, złudzenia barwne a więc to co jest istotne w malarstwie.

Po dłuższym zastanowieniu się nie ma chyba przedmiotu, z którym plastyka nie wiązałyby się jakimś elementem. Nawet matematyka ma swoje odzwierciedlenie w architekturze, złotym podziale, greckich proporcjach czy chińskiej sztuce orgiami. Biorąc pod uwagę powyższe korelacje należy wiązać

ten przedmiot z innymi tak aby uczniowie zrozumieli związki pomiędzy nimi i nauczyli się przenosić i wiązać wiedzę jednego przedmiotu z drugim.

IX EWALUACJA

W trakcie realizacji programu należy przeprowadzić ewaluację formatywną w celu sprawdzenie jakie zmiany wiedzy i umiejętności zachodzą w trakcie realizacji programu, czy jest coś co należy zmienić. Zebrane dane posłużą do wprowadzenia ewentualnych zmian.

Natomiast po zakończeniu realizacji programu należy przeprowadzić ewaluację podsumowującą w celu przeprowadzenia analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość .

X WARUNKI WDROŻENIA PROGRAMU

Charakterystyka uczniów

Uczniowie przystępujący do programu powinni być wyposażeni w wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej. Program jest przeznaczony dla uczniów o przeciętnym poziomie wiedzy i umiejętności.

Charakterystyka nauczycieli

Nauczyciel powinien:

- znać podstawę programową kształcenia ogólnego z II, III i IV etapu edukacyjnego dotyczącą nauczania plastyki
- znać teoretyczne podstawy wychowania plastycznego
- znać podstawy pedagogiki i psychologii twórczości
- posiadać ugruntowaną wiedzę z zakresu sztuk plastycznych i historii sztuki
- posiadać podstawowe umiejętności z zakresu wykorzystania nowych mediów i wykorzystywać je w plastyce
- wykazywać się profesjonalizmem, kreatywnością i samokrytycyzmem
- poddawać rewizji swoje metody pracy i w razie potrzeby weryfikować błędy szukając jak najlepszego sposobu pracy z uczniami
- mieć wysokie umiejętności komunikacyjne

- powinien stwarzać uczniom możliwość do samodzielnych poszukiwań, oraz stwarzać okazje do samodzielnego nabywania sprawności i umiejętności
- wskazywać różne źródła wiedzy oraz metody i formy pracy
- podążać za potrzebami i zainteresowaniami uczniów
- powinien umieć słuchać
- kreować postawy twórcze
- dbać o własny rozwój i doskonalenie

Urządzenie i wyposażenie szkoły

Szkoła powinna:

- stwarzać uczniom możliwość czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym poprzez udział w wystawach i wydarzeniach artystycznych organizowanych w szkole i poza nią (muzea, galerie)
- stwarzać warunki do prezentacji twórczości uczniów oraz do upowszechniania kultury plastycznej
- stwarzać minimalne warunki do realizacji zajęć poprzez dobre oświetlenie pracowni, dostęp do wody, półki do ekspozycji prac
- dać nauczycielowi możliwość poprowadzenia plastyki w pracowni komputerowej co najmniej kilka razy w roku.
- zaplanować zajęcia plastyczne w jednej pracowni
- wyposażyć w zestaw podstawowych pomocy dydaktycznych (plansze dydaktyczne, foliogramy, reprodukcje dzieł sztuki na różnych nośnikach)
- dążyć do zapewnienia optymalnych warunków do realizacji przedmiotu plastyka, które spełnione byłyby wówczas gdyby w pracowni plastycznej znajdowało się kilka komputerów, rzutnik i dostęp do Internetu oraz zaplecze.

Pomoce dydaktyczne

1. Podręczniki

Jolanta Gumula, *W tym cała sztuka*, MAC Edukacja

Jolanta Frydzińska, Beata Marcinkowska, *Kraina sztuki*, PWN

2. Reprodukcje dzieł sztuki

3. Prezentacje multimedialne z historii sztuki – portal www.scholaris.pl

4. Wykaz stron internetowych przydatnych na plastyce (załącznik)

5. Tablice i schematy – portal www.scholaris.pl

6. Zbiór filmów dydaktycznych.

XI WNIOSKI KOŃCOWE

Program nauczania plastyki na III poziomie edukacyjnym, zaprezentowany powyżej jest oparty na wieloletnich doświadczeniach w pracy z dziećmi i młodzieżą, konsultacjach z innymi nauczycielami plastyki oraz obserwacjach uczniów. Realizacja programu wymaga od nauczyciela dobrego przygotowania metodycznego z zakresu plastyki i historii sztuki, kreatywności oraz pełnego zaangażowania. Niezwykle istotne jest również nastawienie nauczyciela do nauczanego przedmiotu i uczniów. Jeżeli pedagog swoją postawą, przygotowaniem do lekcji i pasją udowodni swoje zaangażowanie i szacunek dla ucznia - osiągnie sukces. Wskazane byłoby również, aby nauczyciel zapoznał uczniów ze swoją twórczością. Na pewno zainspiruje to ich do własnych poszukiwań i podniesie autorytet nauczyciela. Uważam, że jest to jedna z istotnych procedur mających wpływ na wzajemne relacje i pracę uczniów. Stosowanie kreatywnych metod pracy, wykorzystanie komputera i prezentowanie twórczości uczniów na forum szkoły czy w środowisku lokalnym przyczyni się do aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu kulturalnym, nauczy ich wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce. Również danie uczniowi możliwości wyboru tego sposobu twórczej działalności który pozwoli uzyskać mu sukces, przyczyni się do zmiany nastawienia ucznia do przedmiotu a co za tym idzie lepsze wyniki. Myślę, że spełnienie powyższych warunków przyczyni się do sukcesu tego programu.

Przed przystąpieniem do pracy z powyższym programem należy sprawdzić czy jest on spójny z WSO, programem wychowawczym szkoły oraz wizją i misją szkoły, w której ma być realizowany.

XII ZAŁĄCZNIKI

1. Przykładowy plan pracy
2. Przykładowe tematy dla projektów z zakresu plastyki
3. Podstawa programowa plastyki w gimnazjum
4. Zalecane warunki i sposób realizacji
5. Analiza dzieła sztuki – krok po kroku
6. Karta pracy do analizy dzieła sztuki
7. Ankieta ewaluacyjna
8. Literatura przydatna w pracy nauczyciela
9. Przydatne strony internetowe

PRZYKŁADOWY PLAN ZAJĘĆ

Realizacja poniższego planu jest uzależniona od dostępu do pracowni informatycznej kilka razy w roku oraz możliwości korzystania z komputera rzutnika oraz dostępu do Internetu . Prezentacje multimedialne występujące w planie powinny być na wyposażeniu każdego nauczyciela ponieważ usprawniają one jego pracę. Powodzenie realizacji poniższego planu zależy dużej mierze od sprawnej organizacji pracy, bogatego i sprawnie zorganizowanego warsztatu pracy oraz samego nauczyciela.

Ponadto niezależnie od zadań realizowanych w trakcie zajęć wytwory prac uczniowskich powinny być prezentowane w gazetce szkolnej np. *Kwartalnik kulturalny* , w *E- Galerii*, lub w tradycyjnej *Galerii Młodych Twórców* znajdującej się w szkole. Realizację tych zadań może nadzorować nauczyciel natomiast prowadzić powinni uczniowie. Powyższe zadania przy odpowiednio sformułowanym problemie mogą stanowić temat projektu edukacyjnego.

Lp	Treści	Działania nauczyciela	Działania ucznia	Środki dydaktyczne
1	Plastyka w gimnazjum <ul style="list-style-type: none"> • Programem plastyki • Metody i formy pracy • Przedmiotowy System Oceniania 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka • zapoznanie uczniów z PSO • omówienie metod i form pracy • pogadanka na temat proponowanego programu plastyki • umieszczenie programu i planu zajęć plastycznych w dostępnym dla uczniów miejscu 	<ul style="list-style-type: none"> • udział w dyskusji i w pogadance dotyczącej proponowanego programu • wyrażanie opinii i własnych propozycji związanych z nauczaniem plastyki 	<ul style="list-style-type: none"> • ksero PSO
2	Dziedziny sztuki <ul style="list-style-type: none"> • Dziedziny sztuki plastycznych dawnej • Dziedziny sztuk plastycznych dzisiaj • Różnorodność sztuk plastycznych-rzeźba, malarstwo, architektura, grafika, fotografia, projektowanie graficzne, rzemiosło artystyczne • Film i teatr - współpraca ze 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie dyskusji na temat dziedzin sztuki • omówienie zasad tworzenia metaplanu • podział klasy na grupy • omówienie powstałych metaplanów • wskazanie na różnorodność współczesnej sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • praca w grupie próba podsumowania wiedzy na temat danej dziedziny sztuki • tworzenie metaplanu • próba zdefiniowania sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, • prezentacja multimedialna • www.scholaris.pl 1. <i>Grafika – zdjęcie</i> 2. <i>Klasyfikacja sztuki przedstawiającej- tablica</i> 3. <i>Komunikacja pozawerbalna</i> 4. <i>Podział sztuki - tablica</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • sztukami plastycznymi. 			
3	<p>Analiza dzieła sztuki</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terminologia plastyczna • Elementy analizy obrazu • Analiza opisowa • Analiza formalna 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie elementów analizy dzieła sztuki • rozdanie materiałów pomocniczych. • wspólna analiza dzieła sztuki • korekta indywidualna i zbiorowa w czasie pracy grup 	<ul style="list-style-type: none"> • praca w grupie – analiza dzieła sztuki przy pomocy karty pracy <i>Analiza krok po kroku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • karta pracy „Analiza dzieła sztuki- krok po kroku” • materiały pomocnicze do analizy dzieła sztuki • <u>www.scholaris.pl</u> 1.Sposoby interpretacji światła w dziele sztuki 2.Tematyka w malarstwie- prezentacja Power Point 3.Klasyfikacja sztuki przedstawiającej-schemat
4	<p>Prehistoria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiedy rzecz zaczyna być dziełem sztuki • Wpływ wierzeń na sztukę człowieka prehistorycznego • Malowidła naskalne- Lascaux, Altamira • Budowle megalityczne – dolmeny, menhiry, kromlechy • Paleolityczne Wenus- Wenus z Willendorf, Wenus z Laussel • Sztuka prehistoryczna na ziemiach polskich -Grotta Nietoperzowa, Kultura pucharów lejkowatych, Kultura łużycka, Biskupin 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie rozmowy na temat od kiedy zaczyna się sztuka w prehistorii • omawianie sztuki prehistorycznej na podstawie zdjęć, lub prezentacji multimedialnej • rozmowa z uczniami na temat cech sztuki prehistorycznej • omówienie zadania do realizacji. • prezentacja wykonanej pracy w E- Galerii 	<ul style="list-style-type: none"> • określanie cech charakterystycznych sztuki prehistorycznej na podstawie slajdów lub zdjęć czy ilustracji • <u>praca indywidualna</u> - wykonanie na nieregularnym kawałku szarego papieru czarnego bądź brązowego rysunku konturowego zwierząt prehistorycznych • <u>praca grupowa</u> – lekkie zgniecenie rysunku i sklejenie go w jedną całość (imitacja jaskini) z pracami innych uczniów • ekspozycja pracy w pracowni lub na korytarzu 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>zdjęcia i ilustracje</u> • <u>podręcznik</u> • <u>prezentacja multimedialna Sztuka prehistoryczna</u> • <u>lub materiały ze strony www.historiasztuki.com.</u>

5	<p>Gdy słońce było bogiem – starożytny Egipt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki egipskiej • Religia a sztuka • Kanon w rzeźbie i malarstwie • Budowle sakralne i sepulkralne- świątynie, piramidy, mastaby 	<ul style="list-style-type: none"> • podanie uczniom tematu lekcji • omówienie zasad pracy – rozdanie uczniom kart pracy związanych z prezentowanymi filmami • prezentacja filmów i omawianie zawartych w nim informacji na podstawie zapisów w karcie pracy • podsumowanie lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • obejrzenie filmu <i>Sztuka starożytnego Egiptu</i> i wypełnienie kart pracy • przedstawienie informacji z kart na forum klasy • obejrzenie filmu - <i>Starożytny Egipt i jego wkład w tworzenie nowych kultur</i> • wypełnianie kart pracy - dyskusja, • obejrzenie filmu <i>Siedem Cudów starożytnego Egiptu</i> • wypełnianie kart pracy - podsumowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>podręcznik,</i> • <i>filmy dydaktyczne www.youtube.com</i> <i>1.Sztuka starożytnego Egiptu –ok.4 min</i> <i>2. Starożytny Egipt i jego wkład w tworzenie nowych kultur- ok.7min</i> <i>3. Siedem Cudów starożytnego Egiptu- ok.10 min.</i> • www.historiasztuki.com.
6	<p>Sztuka starożytnej Grecji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki greckiej • Wierzenia a sztuka • Idealizm w sztuce greckiej • Okresy w sztuce greckiej- archaiczny, klasyczny, hellenistyczny • Porządki w architekturze –joński, dorycki, koryncki, kompozytowy • Architektura- Akropol, Teatr w Epidaurze, Stadion w Delfach • Malarstwo czarno i czerwono figurowe • Czołowi przedstawiciele rzeźby greckiej i ich dzieła– Fidiasz, Poliklet, Myron 	<ul style="list-style-type: none"> • naświetlenie tła epoki • prezentowanie zdjęć i ilustracji oraz dyskusja na temat cech charakterystycznych dla sztuki greckiej • prezentacja czołowych zabytków sztuki greckiej • zaproponowanie krótkiej lekcji e-learningowej • omówienie zadania do wykonania • podsumowanie lekcji • prezentacja wykonanych prac w E-galerii 	<ul style="list-style-type: none"> • Określanie cech sztuki greckiej na podstawie prezentowanych zdjęć • Prześledzenie lekcji e- learning pt. „Czytanie waz antycznych • Praca indywidualna – malarstwo czarno i czerwonofigurowe - projektowanie ornamentów na naczyniach greckich 	<ul style="list-style-type: none"> • Podręcznik, • papierowe sylwetki amfor i waz greckich - białe czerwone i czarne • www.historiasztuki.com. • e-learning www.wilanow-palac.pl • www.scholaris.pl 1.Antyczne proporcje człowieka – plansza 3.Proporcje współczesnego człowieka - tablica 2.Sztuka grecka – tablica 3.Architektura grecka - tablica

7	<p>Sztuka starożytnego Rzymu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki egipskiej • Wpływy greckie na sztukę rzymską • Architektura rzymska i jej funkcje- akwedukty, termy, łuki triumfalne, amfiteatry, Panteon, Forum Romanum, Łuk Triumfalny Tytusa • Realizm w rzeźbie rzymskiej – pomnik konny Marka Aureliusza, Kolumna Trajana, • Iluzjonizm w malarstwie- Pompeje 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie uczniom tematu • naświetlenie epoki w jakiej rozwijała się sztuka starożytnego Rzymu • zaprezentowanie sztuki starożytnego Rzymu • korekta indywidualna i zbiorowa podczas pracy uczniów • prowadzenie podsumowania na podstawie kart pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • przyswajanie wiedzy w trakcie prezentacji • praca indywidualna z kartą pracy • udział w podsumowaniu lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>podręcznik,</i> • <i>prezentacja multimedialna Sztuka starożytnego Rzymu</i> • lub materiały na www.historiasztuki.com. • www.scholaris.pl 1.Architektura rzymska- tablica
8 9	<p>Romanizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki romańskiej • Architektura i jej funkcje- Klasztor w Cluny, opactwo Maria Laach • Malarstwo – freski i iluminatorstwo • Prawo ram w rzeźbie i płaskorzeźbie romańskiej • Czołowe zabytki romańskie w Europie • Czołowe zabytki sztuki romańskiej w Polsce –min. Drzwi Gnieźnieńskie, Kościół w Strzelnie, Kolegiata w Tumie pod Łęczycą, Kościół w Inowłodzu 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie do tematu • rozmowa bazująca na podstawach ze szkoły podstawowej • określanie cech charakterystycznych epoki - dyskusja • korekta indywidualna lub zbiorowa w trakcie realizacji tematu • naprowadzanie na temat, sugestie i podpowiedzi • prezentacja wybranych prac w Kwartalniku kulturalnym, w E- Galerii , lub na wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja pracy mającej zobrazować cechy charakterystyczne sztuki romańskiej • praca w grupach • techniki realizacji tematu do wyboru: - Makieta kościoła romańskiego z np. pudełek -zbiór zdjęć –album romanizm -zbiór rysunków, grafik, prac malarskich w albumie -artykuł – romanizm do <i>Kwartalnika Kulturalnego</i> - inna technika zaproponowana przez uczniów • prezentacja zrealizowanych prac 	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik • prezentacja multimedialna <i>Romanizm w sztuce</i> • lub materiały na www.historiasztuki.com. • www.scholaris.pl 1.Formy dzieł średniowiecznych - tablice

10	<p>Gotyk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki gotyckiej • Architektura gotycka i jej osiągnięcia – łuki oporowe, przypory, system filarowo-żebrowy- katedry w Kolonii, Reims, Paryżu, Beauvais • Elementy architektury gotyckiej - maswerki , wimpergi, pinakle, rzygacze, witraże • Realizm i ekspresja w rzeźbie gotyckiej • Malarstwo freskowe i tablicowe • Czołowe zabytki sztuki gotyckiej w Polsce - min Ołtarz Wita Stwosza, Kościół Mariacki w Krakowie, katedra na Wawelu , zamek w Malborku 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie do tematu • ukierunkowanie na elementy na które należy zwrócić uwagę podczas filmu • pogadanka na temat filmu • przedstawienie istotnych cech sztuki gotyckiej na podstawie ilustracji i zdjęć – dyskusja kierowana • podsumowanie tematu 	<ul style="list-style-type: none"> • uważne obejrzenie filmu • wysnuwanie wniosków • analiza przedstawionych zdjęć i ilustracji • określanie cech charakterystycznych gotyku • praca w parach –dokonanie porównania sztuki gotyckiej ze sztuką romańską - tabela 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>prezentacja Power Point Sztuka gotyku, lub reprodukcje, plansze, zdjęcia</i> • <i>podręcznik</i> • <i>Tabela –porównanie sztuki gotyckiej ze sztuką romańską</i> • www.youtube.com <i>Katedry gotyckie-film dydaktyczny</i> • www.historiasztuki.com
11	<p>Renesansowy powrót do antyku</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki renesansowej • Cechy charakterystyczne renesansu • Architektura świecka i sakralna – powrót do antycznego piękna- bazylika św. Piotra w Rzymie, Tempietto, pałace Rucellai i Strozzi we Florencji Villa Rotonda, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie do tematu i naświetlenie epoki w której rozwija się renesans • przedstawienie przykładów obrazujących powrót do antyku – architektura • przedstawienie malarstwa- cechy charakterystyczne – prowadzenie dyskusji i analizy formalnej • prezentacja rzeźby – prowadzenie dyskusji i wyodrębnianie cech 	<ul style="list-style-type: none"> • udział w dyskusji na temat cech charakterystycznych rzeźby, architektury i malarstwa renesansowego • praca w grupach – tworzenie plansz z wykorzystaniem gotowych haseł i reprodukcji na formacie A-2 charakteryzujących: <ol style="list-style-type: none"> 1- rzeźbę, 2- malarstwo, 3- architekturę renesansową 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja Power Point <i>Renesans w Europie Renesans w Polsce</i> • lub reprodukcje i ilustracje • podręcznik • materiały zamieszczone na stonach: www.republika.pl/leonardo/imprsejo.html • www.historiasztuki.com • www.scholaris.pl

	<ul style="list-style-type: none"> • Niezależność rzeźby wobec architektury • Czołowi przedstawiciele rzeźby renesansowej- M. A. Buonarroti, Donatello • Renesansowe osiągnięcia w malarstwie – modelunek światłocieniowy, perspektywa zbieżna, perspektywa malarska i powietrzna • Czołowi malarze renesansu – Leonardo da Vinci, Rafael Santi, Tycjan • Czołowe zabytki renesansu w Polsce -min. Kaplica Zygmuntowska na Wawelu , Zamek na Wawelu , Zamek w Baranowie, Zamość, kamieniczki w Kazimierzu Dolnym, renesansowe nagrobki • Manieryzm – schyłek renesansu 	<p>charakterystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie sylwetek twórców renesansowych • omówienie ćwiczenia do realizacji 	4-manieryzm	1.Sztuka manieryzmu- tablica
12 13	<p>Perspektywa na przestrzeni wieków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perspektywa rządowa • Perspektywa intencjonalna • Perspektywa kulisowa • Perspektywa malarska • Perspektywa zbieżna 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie pogadanki na temat perspektyw i ich rodzajów • omówienia zadania oraz zasad pracy w plenerze • omówienie zasad zachowania na wycieczce 	<ul style="list-style-type: none"> • przyswojenie zasad pracy w plenerze • przyswojenie zasad wycieczki dydaktycznej • zaprojektowanie sposobu realizacji zadania <i>Krajobrazy polskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje charakteryzujące poszczególne rodzaje perspektyw

	<ul style="list-style-type: none"> • Perspektywa malarska • Perspektywa powietrzna 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie wycieczki dydaktycznej mającej na celu przedstawienie określonej perspektywy wybierając właściwą dla siebie technikę 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zadania techniką dowolnie wybraną przez ucznia np.: - rysunek -malarstwo -grafika -kolaż -fotografia -fotomontaż -film edukacyjny -inne techniki zaproponowane przez ucznia 	
14	<p>Dynamika i światło w sztuce baroku</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki barokowej • Cechy charakterystyczne baroku • Architektura świecka i sakralna – pałac w Wersalu, kś. Il Gesu w Rzymie, kolumnada przed bazyliką Św. Piotra w Rzymie • Malarstwo - Rembrandt van Rijn, P.P. Rubens, Caravaggio, J. Vermer, D.Velazques • Rzeźba barokowa –G.L. Bernini • Rokoko – J.A. Watteau • Barok w Polsce- min. Pałac w Wilanowie, Łącutcie, kś Św. Piotra i Pawła • Styl narodowy w sztuce polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • dyskusja na temat epoki w nawiązaniu do historii i literatury • przydzielenie zadań i treści na które należy zwrócić uwagę podczas lekcji e-learningowej • monitorowanie uczniów podczas pracy z komputerem • kierowanie dyskusją na temat cech charakterystycznych stylu na przykładzie ilustracji i plansz dydaktycznych – podsumowanie e-learningu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównanie –renesans – barok „burza mózgów” • praca w dwóch grupach • lekcja – e- learning ze strony muzeum w Wilanowie <i>I grupa -Święto baroku cechy charakterystyczne</i> <i>II grupa-Kultura Sarmacka-cechy charakterystyczne</i> • wykonywanie ćwiczeń zaproponowanych przez muzeum oraz zadań poleconych przez nauczyciela. • Omówienie na forum klasy zadania poleconego przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje ilustrujące poszczególne tematy, • podręcznik, • www.wilanow-palac.pl lekcje e- learning: <i>Święto baroku, Kultura Sarmacka</i> • www.historiasztuki.com. • www.scholaris.pl 1.Architektura baroku – pałace - tablica 2.Holandia i jej sztuka w XVII wieku- prezentacja Power Point 3.Polskie malarstwo barokowe- tablica 4.Rzeźba i malarstwo baroku – tablica 5.Rzeźba i malarstwo barokowe- tablica

				<p>6.Rokoko –schemat 7.Sztuka epoki baroku – tablica 8.Architektura baroku</p>
15	<p>Martwa natura :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Światłocień • Walor • Perspektywa kulisowa • Perspektywa malarska • Proporcje i wielkości 	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka na temat martwej natury. Znaczenie proporcji i kształtu. • korekta indywidualna i zbiorowa. • nadzór nad prezentacją wybranych prac w Kwartalniku kulturalnym, w E- Galerii, lub na wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonanie pracy plastycznej <i>Martwa natura</i> • techniki wykonania do wyboru: <ul style="list-style-type: none"> - rysunek martwej natury(ołówek, kredka, węgiel, pisak) - malarstwo (farby plakatowe, akwarela) -kolaż - cykl fotografii - grafika (np. kalkografia) -inna technika 	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje różnego typu martwych natur • www.historiasztuki.com
16	<p><u>Klasycyzm - inspiracja klasycznymi kanonami piękna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju sztuki klasycznej • Architektura świecka i sakralna-pałacyk Petit Trianon w Wersalu, Panteon w Paryżu, Łuk Triumfalny w Paryżu, Brama Brandenburska • Rzeźba -Canova • Malarstwo - Jacques Luis David, Ingres 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie do tematu – dyskusja nawiązująca do historii i literatury • przedstawienie sztuki klasycznej i romantycznej z podkreśleniem cech charakterystycznych kierunku – dyskusja z uczniami • omówienie zasad pracy metodą debata • podsumowanie debaty wspólnie z klasą - przeciwstawieniu klasycznego ideału piękna emocjom 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzenie i porządkowanie wiedzy na temat klasycyzmu i romantyzmu • praca w dwóch grupach romantycy klasycy • przygotowanie argumentów wybranie prowadzących debatę • klasycy kontra romantycy – spór w sztuce- debata • obejrzenie filmu o obrazie J.L. Davida przedstawiającym Jan 	<ul style="list-style-type: none"> • teksty źródłowe o romantyzmie i klasycyzmie w sztuce • prezentacja Power Point <i>Klasycyzm, Romantyzm</i> • lub reprodukcje dzieł sztuki z tego okresu, • podręcznik • przykładowy plan debaty • www.wilanow-palac.pl • www.historiasztuki.com

	<ul style="list-style-type: none"> • Klasycyzm w Polsce - D. Merlini, B. B. Canaletto, M. Bacciarelli, J.CH. Kamzetser, Sz .B. Zug, A. Corazzi, B. Thordvaldsen <u>Romantyczne ideały w sztuce</u> • Warunki powstania sztuki romantycznej • Malarstwo –F. Goya, E. Delacroix, F. Goya, C.D. Friedrich • Malarstwo romantyczne w Polsce – P.Michałowski 	<ul style="list-style-type: none"> • i ekspresji ducha • przedstawienie filmu <i>Najcenniejszy obraz</i>- film o obrazie J.L.Davida w Wilanowie 	Kostkę Potockiego	<ul style="list-style-type: none"> • www.scholaris.pl 1.Cechy sztuki klasycystycznej –tablice 2.Przedstawiciele klasycyzmu – tablica 3.Rzeźba klasycyzmu- tablica 4.Sztuka klasycystyczna – tablica 5.Malarstwo klasycystyczne –tablica
17	<p>Realizm w sztuce polskiej i europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • G. Courbeta, J. F. Milleta • J.B.C.Corot • Realizm a akademizm • A. Gierymskiego, L. Wyczółkowski • Realizm historyczny – J. Matejko, A. Grottger, W. Kossak, J. Kossak • Eklektyzm w architekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie tematu lekcji • naświetlenie tła historycznego epoki- nawiązanie do historii i literatury • prezentacja obrazów realistów • kierowanie dyskusją i prowadzenie analizy obrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • dyskusja na temat prezentowanych dzieł • dokonywanie analizy przedstawionych dzieł. • określanie cech charakterystycznych • Porównanie z poprzednimi epokami • „metoda żywych obrazów”- najsłynniejsi realiści - praca indywidualna lub w grupie 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja Power Point <i>Realizm</i> lub reprodukcje, podręcznik • www.pinakoteka.zascianek.pl • www.historiasztuki.com • <i>Rekwizyty do tworzenia żywych obrazów</i> • www.scholaris.pl 1.Malarstwo a historii
18	<p>Impresjonizm – malarstwo światła</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nowe oblicze malarstwa – wpływ fotografii i nauki (rozszerzenie) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie tematu lekcji • przedstawienie epoki i jej wpływu na charakter sztuki • dyskusja na temat tego co 	<ul style="list-style-type: none"> • praca w parach – określanie cech charakterystycznych kierunku na podstawie reprodukcji , karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja Power Point <i>Impresjonizm, Neoimpresjonizm, Postimpresjonizm,</i>

	<p>światła w pryzmacie) na charakter malarstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cechy impresjonizmu • Czołowi przedstawiciele – C. Monet, E. Degas, A. Renoir, W. Podkowiński • Postimpresjonizm- P.Cezanne, P. Gauguin, V.van Gogh, H. Toulouse-Lautrec • Neoimpresjonizm- G. Seraut, P. Signac 	<p>różni impresjonizm, postimpresjonizm i neoimpresjonizm od malarstwa klasycznego czy akademickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie zadania do wykonania. • korekta indywidualna i zbiorowa • podsumowanie wypracowanych przez uczniów materiałów. 	<p>i tekstów źródłowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • reprodukcje dzieł sztuki, • podręcznik • www.historiasztuki.com • www.scholaris.pl <p>1.Krata pracy z kluczem , 2.Impresjonizm- tekst źródłowy 3.Malarstwo impresjonistyczne- tablica 4.Najważniejsi twórcy impresjonizmu – prezentacja 5.Geneza impresjonizmu –tablica 6.Twórcy impresjonizmu oraz nowe kierunki- tablica 7.Impresjonizm w Polsce</p>
19 20	<p>Secesja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunki rozwoju kierunku • Cechy charakterystyczne secesji • Czołowi przedstawiciele- A. Gaudi, A. Beardsley, G. Klimt, S. Wyspiański, J .Mehoffer • Rozwój rzemiosła artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie tematu lekcji • wprowadzenie w epokę • rozmowa na temat charakteru i znaczenie secesji. • omówienie cech kierunku na podstawie analizy prezentowanych reprodukcji – pogadanka, pokaz • przedstawienie zadania do realizacji • omówienie techniki decoupage-instruktaż 	<ul style="list-style-type: none"> • przyswojenie charakteru epoki i sztuki tego okresu • praca indywidualna- elementy roślinne charakterystyczne dla secesji – zdobienie przedmiotów codziennego użytku • zastosowanie techniki serwetkowej decoupage • wybór przedmiotu do zdobienia -dowolny – w 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja multimedialna <i>Secesja</i> • lub reprodukcje i ilustracje • przedmioty zdobione techniką decoupage lub zdjęcia • podręcznik • www.historiasztuki.com • www.scholaris.pl <p>1.Barcelona,secesja-</p>

			zależności od upodobań ucznia	zdjęcia Casa Mila Gaudi, Casa Batllo Gaudi 2.Secesja – tablica 4.Życie i twórczość S. Wyspiańskiego- tekst
21	Sztuka Młodej Polski- modernizm <ul style="list-style-type: none"> L. Wyczółkowski, J. Stanisławski, J. Fałat, J. Malczewski, T. Axentowicz, W. Ślewiński 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawienie tematu lekcji pogadanka i dyskusja na temat modernizmu polskiego określenie cech charakterystycznych dla twórczości twórców modernistycznych za pomocą metody „burza mózgów” nadzór nad prezentacją wybranych prac w Kwartalniku kulturalnym, w E- Galerii , lub na wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> praca w grupach- przedstawianie sylwetki wybranego modernisty za pomocą dowolnie wybranej techniki: -wywiad ze słynnym przedstawicielem kierunku (improwizacja) -drama np. w pracowni artysty -drama „rzeźba” -notka o artyście do „Kwartalnika kulturalnego” - film nakręcony przy użyciu telefonu - plansza dydaktyczna -gazetka klasowa -lub inna forma zaproponowana przez uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> materiały źródłowe, reprodukcje , rekwizyty (np. sztalugi , paleta , pędzle itp.) www.pinakoteka.zasciane.k.pl www.historiasztuki.com. www.scholaris.pl <p>1.Wiele malarzy polscy XIX /XX w. tablice</p>
22 23	Sztuka I połowy XX wieku <ul style="list-style-type: none"> Fowizm - H. Matisse, M. Vlaminck, A. Derrain Ekspresjonizm- E. Munch, E. Nolde Abstrakcjonizm- K. Malewicz P. Mondrian, W. Kandinsky 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawienie tematu lekcji wprowadzenie w zagadnienie wielości kierunków w sztuce prowadzenie dyskusji na temat dlaczego skończyły się „wielkie style?” podanie zadania do realizacji i omówienie sposobów 	<ul style="list-style-type: none"> praca w grupach w pracowni komputerowe tworzenie prezentacji dotyczącej wybranego przez uczniów kierunku z wykorzystaniem różnych technik multimedialnych np.: 	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, zdjęcia, reprodukcje www.picasso.art.pl www.dali.prv.pl www.van-gogh.prv.pl www.historiasztuki.com www.scholaris.pl

	<ul style="list-style-type: none"> • Kubizm – P. Picasso, G. Braque • Fururyzm –G. Balla • Dadaizm- M. Duchamp • Surrealizm- S. Dali, G. Chirico, R. Magritte • Formizm- Z. Pronaszko, L. Chwistek, S. I. Witkiewicz • Konstruktywizm- W. Strzemiński, K. Kobro 	<p>realizacji tematu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwrócenie uwagi na selekcję materiałów i wskazanie źródeł • omówienie zasad przestrzegania praw autorskich • korekta indywidualna i zbiorowa • nadzór nad prezentacją wybranych prac w Kwartalniku kulturalnym, w E- Galerii , lub na wystawie 	<p>-prezentacja Power Point</p> <p>- film wykonany przy pomocy programu np. Photo Story 3</p> <p>- broszura np. w programie <i>Microsoft Office Publisher</i></p> <p>-katalog wystawy</p> <p>-tekst do <i>Kwartalnika kulturalnego</i></p> <p>-inne techniki zaproponowanych przez ucznia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentacja wypracowanych materiałów 	<p>1.Abstrakcjonizm-tablica</p> <p>2.Kubizm- tablica</p>
24	<p>Sztuka współczesna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Action painting – J. Pollok • Pop art.- R. Lichtenstein, E. Warhol • Op art.- V. Vasarley • Hiperrealizm- D. Hanson • Konceptualizm- O. Kawara • Land art – Christo Javacheff • Architektura - F.L. Wrigt, W. Gropius, Le Corbusier, L. M.van der Rohe, E. Mendelson • Twórcy polscy- Wróblewski, T. Kantor, R. Opalka, Z. Beksiński, B. W. Linke, J. Duda –Gracz, W. Hasiór, M. Abakanowicz • Współczesne rodzaje rzeźby 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie tematu lekcji • wprowadzenie w różne kierunki sztuki współczesnej przy zastosowaniu różnych środków dydaktycznych • Omówienie zasad pracy metodą debaty • nadzorowanie dyskusji na temat „Czy Fontanna Duchampa jest dziełem sztuki czy kiczem?” • podsumowanie lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypełnianie karty pracy w trakcie przedstawiania przez nauczyciela prezentacji „Rzeźba po II wojnie światowej” • podział na dwie grupy • przygotowywanie argumentów • wybór przedstawiciela grupy • debata czy <i>Fontanna-Duchampa</i> to kicz czy sztuka? 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zdjęcia i reprodukcje prezentujące różne kierunki i style w sztuce współczesnej</i> • www.historiasztuki.com • www.scholaris.pl <p>1.Malarstwo dawne i nowoczesne – tablica</p> <p>2.Rzeźba po II wojnie światowej- karta pracy i prezentacja</p> <p>3.Polska sztuka nowoczesna - tablica</p>

25	Mobile	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanka i powtórzenie wiadomości z lekcji poprzedniej • podanie tematu bieżącej lekcji zaprezentowanie kilku przykładów <i>mobili</i>. • korekta indywidualna i zbiorowa • nadzór nad prezentacją wybranych prac w Kwartalniku kulturalnym, w E- Galerii , lub na wystawie 	<ul style="list-style-type: none"> • praca w grupie lub indywidualna – do wyboru :-zaprojektowanie i wykonanie rzeźby typu mobile z różnych dostępnych uczniowi materiałów . • prezentacja mobili 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Zdjęcia różnych mobili ewentualnie prace innych uczniów</i> • www.historiasztuki.com
26	Polska sztuka ludowa <ul style="list-style-type: none"> • Muzea Etnograficzne - Warszawa, Gdańsk, Kraków, Wrocław, Toruń, Otrębusy • Skanseny etnograficzne – Częstochowa, Opole, Radom, Sromów itd 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie do sztuki ludowej prezentacja stron www. ze skansenami. • podanie problemu i omówienie sposobu pracy ,nadzór nad pracą grupy. • Przedstawienie stanowiska • Zaprezentowanie przykładów technik charakterystycznych dla sztuki ludowej ewentualnie jeżeli to możliwe przedstawienie młodzieży zaproszonego twórcy i rozmowa z nim 	<ul style="list-style-type: none"> • praca metodą „za i przeciw” <i>czy sztuka ludowa warta jest poznania?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • teksty źródłowe, reprodukcje • karta pytań pomocniczych www.scholaris.pl 1.Elementy sztuki ludowej –prezentacja Power Point 2. Sala sztuki ludowej – prezentacja Power Point 3.Sztuka ludowa – prezentacja Power Point
	Grafika użytkowa. Co to takiego? <ul style="list-style-type: none"> • Plakat • Druki okolicznościowe • Katalogi, broszury, foldery • Gazety 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie w temat. Dobór tekstu do dowolnej techniki-pogadanka, pokaz. • omówienie metody drzewka decyzyjnego. • korekta indywidualna 	<ul style="list-style-type: none"> • praca w zespole lub indywidualnie • wykonanie plakatu, folderu, broszury, ekslibrysu lub okładki książki z zastosowaniem różnych 	<ul style="list-style-type: none"> • przykłady realizowanych form • prosty schemat drzewka decyzyjnego

	<ul style="list-style-type: none"> • Ekslibrysy • Ilustracje książkowe 	<p>i zbiorowa.</p>	<p>technik :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybór optymalnego sposobu realizacji – zastosowanie metody drzewka decyzyjnego. • podział ról i obowiązków • metody do wyboru <p>- malarstwo - grafika - rysunek - fotografia - grafika komputerowa - fotografia</p>	
29	<p>Reklama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcje reklamy • Rodzaje reklamy • Wpływ reklamy na nasze życie • Typy reklam- radiowa, telewizyjna, graficzna, happening, performance • Reklama – prawda czy fałsz? 	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie w temat • pogadanka na temat różnych form reklamy z którymi stykamy się na co dzień <i>burza mózgów</i> • zaproponowanie uczniom tematu do projektu krótkiej formy reklamy • korekta indywidualna i zbiorowa 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprojektowanie krótkiej reklamy określonego kierunku, nurtu lub dziedziny sztuki (lub jakiegoś konkretnego produktu) z wykorzystaniem dowolnych, dostępnych technik reklamy. <p>np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krótki spot reklamowy nagrany telefonem lub przy użyciu programu np. Photo Story 3 - plakat (malarstwo, kolaż, fotografia) - graffiti - reklama radiowa – nagranie na telefonie 	<ul style="list-style-type: none"> • zdjęcia przedstawiające różne rodzaje reklam • nagrania reklam radiowych • krótki spot reklamowy

			-inne techniki zaproponowane przez ucznia	
30	<p>Muzea i galerie europejskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luwr- Paryż • Prado – Madryt • Ermitaż- Petersburg • Musee d’Orsay – Paryż • Rijksmuseum w Amsterdamie • Państwowe Zbiory Sztuki w Dreźnie • Stara i Nowa Pinakoteka w Monachium • Galeria Narodowa w Londynie • Muzea Watykańskie • Muzea Kapitołińskie w Rzymie • Galeria Uffizi we Florencji • Muzeum Guggenheima – Nowy Jork • Muzea narodowe – Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Kielce, Szczecin, Wrocław • Muzea Narodowe – Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Kielce, Szczecin, Wrocław • Muzeum w Wilanowie • Muzeum Książąt Czartoryskich • Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie • Muzeum Rzeźby Współczesnej w Oryńsku • Muzeum Sztuki Współczesnej w 	<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel przeprowadza z uczniami pogawędkę na temat funkcji galerii, muzeów i skansenów. • prezentacja stron na których można odbyć wirtualne wycieczki po zbiorach • przydzielenie uczniom stron różnych muzeów wirtualnych • określenie zadań • podsumowanie lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia w pracowni komputerowej. • wyszukiwanie przydzielone przez nauczyciela muzeów • gromadzenie informacji dotyczącej zbiorów muzealnych • zaprezentowanie zdobytych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.googleartproject.com • http://www.britishmuseum.org • www.hermitagemuseum.org • www.louvre.fr: • www.paris.org • www.muzarp.poznan.pl • www.muzeum.edu.pl • http://www.zamek-lancut.pl • www.vatican.va • www.mnw.art.pl • www.muz-nar.krakow.pl • www.cyf-kr.edu.pl/ • http://www.zamek-krolewski.art.pl • www.wilanow-palac.art.pl • www.starymalbork.pl

	Radomiu <ul style="list-style-type: none">• Muzeum Sztuki w Łodzi• Narodowa Galeria Sztuki Zachęta• Galeria Foksal• Galeria Sztuki Polskiej XIXw. w Sukiennicach			
--	---	--	--	--

Plan pracy dla przedmiotu plastyka przewidziany jest na 30 jednostek lekcyjnych. Godziny ponad ten plan można przeznaczyć na wydłużenie czasu realizacji jakiegoś tematu bądź na realizację tematów związanych z konkursami plastycznymi ewentualnie tematów zaproponowanych przez uczniów np. projekt i wykonanie graffiti.

PRZYKŁADOWE TEMATY PROJEKTU ARTYSTYCZNEGO

1. Wystawa fotografii w szkolnej galerii *Obiektywem malowane.*
2. Wystawa w galerii szkolnej *Prace plenerowe Anny.....*
3. Wystawa *Mistrz i uczeń.*
4. Grafika komputerowa w wykonaniu ...
5. Etiuda filmowa na temat *Kultura w mojej szkole.*
6. Etiuda filmowa *Mój sąsiad jest artystą.*
7. Reportaż – *Kultura w moim mieście.*
8. *Kolorowe podwórka – graffiti.*
9. *Graffiti – szuka czy wandalizm?(np. filmy).*
10. *Szlakiem zabytków sztuki w mojej okolicy.*
11. *Tradycje i obyczaje regionu.*
12. *Plastyka obrzędowa regionu.*
13. *Muzea w regionie.*
14. *Wywiad z artystą malarzem.*
15. *Wywiad z artystą rzeźbiarzem.*
16. *Scenografia uroczystości szkolnej.*
17. *Dekoracja szkolna z okazji np. Dnia Patrona.*
18. *Wywiad z kustoszem muzeum.*
19. *Film instruktażowy techniki plastycznej.*
20. *Blog „Rozmowy o sztuce.”*
21. *Blok „Moja e-galeria.”*
22. *Kultura? Co to takiego?*
23. *Redakcja Kwartalnika Kulturalnego.*
24. *Opowieść o życiu artysty (np. scenki z pracowni artysty).*
25. *Spotkanie z tradycją.*
26. *Jak się garnki lepi.*
27. *W świecie starych przedmiotów.*
28. *Drugie życie starych przedmiotów.*
29. *Recykling w sztuce.*
30. *Land-art. prezentuję.*
31. *Plan zajęć na plastyce według gimnazjalisty.*

PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU PLASTYKA

III etap edukacyjny: gimnazjum

Cele kształcenia - wymagania - ogólne

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.

II. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.

III. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

Treści kształcenia- wymagania szczegółowe

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki. **Uczeń:**

- uczestniczy w kulturze poprzez kontakt z zabytkami i dziełami sztuki współczesnej, mając poczucie związku ze śródziemnomorskim dziedzictwem kultury i tradycją narodową, szanując jednocześnie odrębności innych kręgów kulturowych (zna wybrane krajowe i zagraniczne placówki kultury i instytucje artystyczne);
- korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności (przestrzegając podstawowych zasad prawa autorskiego dotyczących ochrony własności intelektualnej).

2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę. **Uczeń:**

- podejmuje działalność twórczą, posługując się środkami wyrazu sztuk plastycznych, innych dziedzin sztuki (fotografia, film) i elementami formy przekazów medialnych, w kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni rzeczywistej i wirtualnej (stosując określone materiały, narzędzia i techniki właściwe dla tych dziedzin sztuki i przekazów medialnych);
- realizuje projekty w zakresie sztuk wizualnych, w tym służące przekazywaniu informacji dostosowanej do sytuacji komunikacyjnej oraz uczestnictwu w kulturze społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory mediów środowiska cyfrowego).

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

Uczeń:

- rozróżnia style i kierunki architektury i sztuk plastycznych oraz umieszcza je w odpowiednim porządku chronologicznym i w centrach kulturotwórczych, które miały zasadnicze znaczenie dla ich powstania;
- rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, postrzegając je w kontekście miejsca tradycji we współczesnej kulturze, a także opisuje związki zachodzące między nimi (posługując się terminologią z zakresu danej dziedziny sztuki).⁶

⁶ MEN, Podstawa programowa. Edukacja artystyczna i kulturalna.

ZALECANE WARUNKI I SPOSÓB REALIZACJI

Nauczyciel w realizacji przedmiotu powinien dążyć do rozwijania myślenia twórczego uczniów i poprzez uczestnictwo w zajęciach przygotować ich do świadomego udziału w kulturze oraz do stosowania nabytej wiedzy w innych dziedzinach życia.

Szkoła powinna stwarzać możliwości czynnego uczestnictwa uczniów w kulturze poprzez ich udział w wystawach stałych i czasowych organizowanych przez muzea i instytucje kulturalne, uczestnictwo w ważnych wydarzeniach artystycznych organizowanych w szkole i po za szkołą oraz stwarzać warunki do prezentacji ich własnej twórczości i do upowszechniania kultury plastycznej. Szkoła powinna stwarzać warunki do realizacji zajęć poprzez odpowiednie wyposażenie pracowni w środki dydaktyczne, takie jak: reprodukcje dzieł sztuki na różnych nośnikach oraz zestawy narzędzi medialnych z oprogramowaniem. Nauczyciel powinien uwzględniać możliwości uczniów i dostosować do nich wymagania edukacyjne.⁷

⁷ MEN, Podstawa programowa. Edukacja artystyczna i kulturalna

Załącznik nr 5

ANALIZA DZIEŁA SZTUKI - krok po kroku

ANALIZA TREŚCI

1. **Autor**.....
2. **Tytuł**.....
3. **Data powstania**.....
4. **Dziedzina plastyczna**.....
 - **Malarstwo** – portret pejzaż, malarstwo rodzajowe, batalistyczne , marynistyczne, historyczne :technika malarska – olej, akwarela, gwasz, tempera , enkaustyka , na szkle, mozaika, witraż)
 - **Rzeźba** – pomnik, popiersie, dekoracja architektoniczna, płaskorzeźba, rzeźba wolnostojąca, architektoniczna, sakralna, nagrobkowa, w drewnie, w metalu, w kości przedstawiająca, figuratywna, abstrakcyjna
 - **Grafika** – technika wklęsła: miedzioryt, akwaforta, akwatinta, sucha igła - druk wypukły: drzeworyt, gipsoryt, linoryt, - techniki płaskie: litografia, monotypia
 - **Architektura** - obronna, sakralna, pałacowa, dworska, sepulkralno- grobowcowa

ANALIZA FORMALNA

1. **Linia**
 - proste, krzywe, faliste
2. **Kontrast**
 - kierunków (pion, poziomy), barw (czyste - złamane, ciepłe –zimne), form (płaskie - przestrzenne)
5. **Faktura**
 - gładka, szorstka, chropowata, błyszcząca, matowa, ziarnista
6. **Światło-**
 - ostre, rozproszone, ukierunkowane
7. **Przestrzeń i perspektywa**
 - pasowa, rzędowa, intencjonalna, kulisowa, linearna , topograficzna, barwna, malarska
8. **Kompozycja**
 - Kształt obrazu – prostokąt pionowy, prostokąt poziomy, kwadrat, prostokąt zbliżony do kwadratu, koło, trójkąt itd.
 - Kompozycja figuralna, symetryczna, asymetryczna, dynamiczna, statyczna, otwarta, zamknięta, centralna symetryczna, asymetryczna, równoważna w kole, serpentynata , po diagonalu, rytmiczna, pasmowa
 - Centrum obrazu -przesunięte w prawą, w lewą stronę, do góry do dołu, brak wyraźnego centrum, obniżony horyzont, podniesiony horyzont
9. **Światło**
 - Delikatny modelunek światłocieniowy, światło rozproszone, silny modelunek światłocieniowy, głębia, płaszczyznowość, delikatny modelunek światłocieniowy, światło ukierunkowane
10. **Kolorystyka**
 - Dominujące barwy nienasycone , dominujące barwy nasycone , kolory lokalne , zróżnicowanie kolorystyczne , dominujące barwy to... brak zróżnicowania kolorystycznego , kontrast barwny ,
 - podstawowe ,pochodne ,ciepłe , zimne, czyste , złamane , monochromatyczne , wąska gama kolorystyczna, szeroka gama kolorystyczna
11. **Ekspresja**
 - Opisujemy tutaj nasze odczucia względem obrazu np.
 - Wrażenie harmonii, spokój, odrealnione osoby wrażenie radości, smutku

Karta pracy – analiza dzieła sztuki

www.pinakoteka.zascianek.pl

ANALIZA TREŚCI

1. **Autor**.....
2. **Tytuł**.....
3. **Data powstania**.....
4. **Dziedzina plastyczna**.....

ANALIZA FORMALNA

5. **Linia**
.....
6. **Kontrast**
.....
7. **Faktura**
.....
8. **Światłocień**
.....
9. **Przestrzeń i perspektywa**
.....
10. **Kompozycja**
.....
11. **Światło**
.....
12. **Kolorystyka**
.....
13. **Ekspresja**
.....

Uwaga! Ilustracja do analizy powinna być wydrukowana w kolorze ewentualnie należy dać uczniowi do ręki reprodukcję danego obrazu.

Załącznik nr 7**Ankieta ewaluacyjna przeprowadzona wśród uczniów
po realizacji programu plastyki w gimnazjum**

Spróbuj ocenić swój udział w zajęciach plastycznych i ich przebieg. Przeczytaj uważnie pytania i podkreśl właściwą odpowiedź.

lp	pytanie	odpowiedź
1	Czy chętnie uczestniczyłaś/ eś w zajęciach z plastyki?	tak/nie
2	Czy zawsze przychodziłaś/eś na lekcje przygotowana/y?	tak/nie
3	Czy sposób przekazywania wiedzy był zrozumiały i interesujący?	tak/nie
4	Czy techniki plastyczne wykorzystane na zajęciach były interesujące?	tak/nie
5	Czy byłaś/eś aktywna/y na zajęciach?	tak/nie
6	Czy w czasie zajęć mogłaś/eś realizować własne pomysły?	tak/nie
7	Czy praca w grupie wzmocniła twoją pewność siebie ?	tak/nie
8	Czy praca w grupie przyczyniła się do osiągnięcia lepszych efektów?	tak/nie
9	Czy w czasie zajęć mogłaś zadawać pytania?	tak/nie
10	Czy Twoim zdaniem to czego nauczyłeś się na plastyce wykorzystasz w praktyce	tak/nie

1. Wymień jeden temat, technikę plastyczną, bądź zagadnienie którego realizacja podobała Ci się najbardziej i napisz dlaczego?

.....

2. Wymień temat, technikę plastyczną, bądź zagadnienie, które sprawiło Ci najwięcej trudności?

.....

3. Jakiego tematu Ci brakowało i chciałabyś/łbyś wprowadzić go do programu

.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Załącznik nr 8

Literatura przydatna w pracy nauczyciela plastyki

TWÓRCZOŚĆ

1. Brudnik E., Moszczyńska A., Owczarska B.-., „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie”.
2. De Bono, Naucz się myśleć kreatywnie. Warszawa 1998. R.
3. Dymara B., Dziecko w świecie sztuki, Kraków 2010
4. Edukacja kulturalna w szkole / red. nauk. Krzysztof Polak
5. Gloton, C. Clero, Twórcza aktywność dziecka. Warszawa 1989.
6. Kłosińska T., Droga do twórczości, Impuls, Kraków 2000
7. Kościelecki S.: Współczesna koncepcja wychowania plastycznego. PWN, Warszawa 1978
8. Limont W.: Analiza wybranych mechanizmów wyobraźni twórczej. Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1996
9. Limont W.: Synektyka a zdolności twórcze. Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1994
10. Lowenfeld W., Brittain Lambert W., Twórczość a rozwój umysłowy dziecka, Warszawa 1977
11. Marciniak T.: Problemy wychowania plastycznego. Nasza Księgarnia, Warszawa 1976
12. Nęcka E., Psychologia Twórczości, Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, Gdańsk 2005
13. pod red. nauk. Wiesławy Limont i Kamilli Nielek-Zawadzkiej Dylematy edukacji artystycznej. T. 1. Edukacja artystyczna wobec przemian w kulturze .
14. pod red. nauk. Wiesławy Limont i Kamilli Nielek-Zawadzkiej Dylematy edukacji artystycznej. T. 2, Edukacja artystyczna a potencjał twórczy człowieka
15. Popek S., Analiza psychologiczna twórczości plastycznej dzieci
16. Popek S., Psychologia twórczości plastycznej, Oficyna Wydawnicza „IMPULS”, Kraków 2010
17. red. S. Popek, Twórczość w terapii i praktyce, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej, Lublin 2004
18. red. W Popek, Twórczość – wyzwanie XXI wieku, , Oficyna Wydawnicza „IMPULS”, Kraków 2003
19. S. Popek, Aktywność twórcza dzieci i młodzieży. Warszawa 1988.
20. Szmidt K., , Pedagogika twórczości , Kraków 2005
21. Szmidt K., K. T. Piotrowski, Nowe teorie twórczości, Kraków 2005

22. Sztuka w edukacji i terapii / pod red. Mirosławy Knapik i Wiesławy Aleksandry Sacher

22. Uszyńska – Jarmoc J., Twórcza aktywność dziecka, E. Nęcka, Trening twórczości, Oficyna Wydawnicza „IMPULS”, Kraków 1998

23. Wojnar .I ,*Teoria wychowania estetycznego*

WIEDZA O SZTUCE

1. Białostocki J.: Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej naszej ery. PWN, Warszawa 1991, t. 1 i 2

2. Bukowski J.: Postawy wobec sztuki najnowszej. WSiP, Warszawa 1986

3. Callen A., Collins A., Januszczak W.: Techniki malarskie wielkich mistrzów. Arkady, Warszawa 1999

4. Czartoryska U.: Od pop-artu do sztuki konceptualnej. WAiF, Warszawa 1983

5. Fritz Winzer, Słownik sztuk pięknych, Książnica 2005

6. Historia sztuki 1000-2000. Arkady, Warszawa 1998

7. Kaczorowski B.: Słownik szkolny. Zabytki kultury polskiej. WSiP, Warszawa 1996

8. Krakowski P.: O sztuce nowej i najnowszej. PWN, Warszawa 1984

9. Mikocka-Rachubowa K.: Słownik szkolny. Terminy i pojęcia z wiedzy o sztuce. WSiP, Warszawa 1998

10. Olszewski A.: Dzieje sztuki polskiej 1890 – 1980 w zarysie. Interpress, Warszawa 1988

11. Osęka A.: Spojrzenie na sztukę. KiW, Warszawa 1987

12. Osińska B., Sztuka i czas, cz.1-2,2008

13. Słownik szkolny. Malarze, rzeźbiarze, architekci. WSiP, Warszawa 1993

14. Słownik terminologiczny sztuk pięknych. PWN, Warszawa 1997

15. Sztuka świata. Arkady, Warszawa 1989-2000, t. 1-13

16. Zwolińska K., Malicki Z.: Słownik terminów plastycznych. Wiedza Powszechna, Warszawa 1999

TECHNIKI PLASTYCZNE

31. Daszyńska M.: Malarskie techniki dekoracyjne. WSiP, Warszawa 1992

32. Daszyńska M.: Techniki graficzne powielane i odbijane, Warszawa 1992, WSiP

33. Daszyńska M.: Papieroplastyka. WSiP, Warszawa 1993

34. Daszyńska M.: Rzeźby z papieru. WSiP, Warszawa 1997

35. Marcinkowska K., Michejda-Kowalska K.: Barwne fantazje. WSiP, Warszawa 1993
36. Marcinkowska K., Michejda-Kowalska K.: Wydzieranki, wycinanki. WSiP, Warszawa 1993
37. Marcinkowska K., Michejda-Kowalska K.: Mowa linii. WSiP, Warszawa 1995
38. Marcinkowska K., Michejda-Kowalska K.: Gładkie i chropowate. WSiP, Warszawa 1995
39. Marcinkowska K.: Bryły i reliefy. WSiP, Warszawa 1998
40. Misiurska A.: Aplikacje. WSiP, Warszawa 1994
41. Ostrowski S.: Malowanie akwarelą. WSiP, Warszawa 1993
42. Ostrowski S.: Malowanie pastelami i kredkami. WSiP, Warszawa 1995

Przydatne strony internetowe

<http://eduseek.interklasa.pl>
<http://www.gimnazjum.pl>
<http://www.profesor.pl>
www.literka.pl.
www.republika.pl/pejzaże ,
www.wiw.pl/kultura
www.mnw.art.pl
www.muz-nar.krakow.pl
www.mhf.krakow.pl,
www.cyf-kr.edu.pl/
<http://www.zamek-krolewski.art.pl>
www.wilanow-palac.art.pl
www.astercity.net/~asfodel/ogrod/
www.wiw.pl/szkola/
www.picasso.art.pl
www.dali.prv.pl
www.van-gogh.prv.pl
www.artceramik.prv.pl
<http://art.koti.com.pl>
www.joanna.fiuk.ude.oeizk.waw.pl
www.republika.pl/leonardo/imprsejo.html
www.webart.omikron.com.pl
www.eduseek.interklasa.pl
www.scholaris.pl
<http://www.googleartproject.com>
<http://translate.google.pl>
<http://www.zamek-lancut.pl>
<http://www.vatican.va>
<http://www.wga.hu>
<http://www.britishmuseum.org>
www.hermitagemuseum.org
www.louvre.fr:
www.paris.org
<http://www.art.uiuc.edu/kam/Misc>

www.muzarp.poznan.pl

<http://www.muzeum.edu.pl>

www.pinakoteka.zascianek.pl

<http://www.starymalbork.pl>

<http://www.ceo.org.pl/ok>

www.men.gov.pl/

www.ore.edu.pl

www.historiasztuki.com.pl/

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

